HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

56 årg

Nr 2/2024

Ur innehållet: Tumaini, Mkomazi Nationalpark, Abdul Azizi, Slaveriet, Ihushi

TIDNINGEN HABARI

utges av

SVENSKTANZANISKA FÖRENINGEN SVETAN

REDAKTION **epost: habari@svetan.org**

Lars Asker, redaktör mobil 0705 852310
lars.asker133@gmail.com

Eva Löfgren mobil 0702 11 98 68
eva@diversity.se

Sten Löfgren mobil 0708 90 59 59
sten@svetan.org

PRISUPPGIFTER 2024

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	**300 kr**
Medlemskap exkl HABARI	**100 kr**
Familjemedlem exkl HABARI	**50 kr**
Ungdomsmedlemskap	**150 kr**
Prenumeration HABARI	**250 kr**
Enstaka HABARI	**50 kr**

(Äldre nummer pris efter överenskommelse)

Betala in korrekt belopp på SVETANs plusgiro 35 95 50-1 – ange på talongen vad som önskas.

Betalning med mobil via Swish: 1230-269-787

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

2/13 John Kilaka, Karagwe 30 år mm	4/18 Religion
3/13 Swahili	1/19 Tanzaling, Sten Rylanders tal
4/13 Tanzaniadag, energi	2/19 Kultur: Tingatinga, Makonde...
1/14 Barn	3/19 Grindar som statusmarkör
2/14 Konst och litteratur	4/19 Kibaha 50 år
3/14 NAOT, cykelsafari, swahilidag	1/20 Mensskydd, Nordiska skolan
4/14 Jordbruk och industri	2/20 Mkapas memoarer, UD-rapport
1/15 Nätverksmässa	3/20 Hårmode, medicinmän, mm
2/15 Zanzibar	4/20 Valanalys, slavhandel, Tumaini
3/15 Forskningssamarbete	1/21 Digital entreprenör mm
4/15 Valet	2/21 Magufulis död, Ndugu, Ekängen
1/16 Valanalys	3/21 Scania-Ursus-Kibaha
2/16 Ungdomar och framtiden	4/21 Nobelpris,Stig Holmqvist, JOHA
3/16 Partnerskap för lokal demokrati	1/22 Revision, Gurnah, Sahlberg död
4/16 Blandat	2/22 Tingatinga jubileum
1/17 Volontärarbete	3/22 Ushirika wa Neema, Udornas tid
2/17 Swahili	4/22 Songo Mnara, Leakey, Bi Ubwa
3/17 Rättsväsende	1/23 Tanzaling, Sinti bin Saad, Tusker
4/17 Turism	2/23 Tysk kolonial historia, Sidis
1/18 Sexuell och reproduktiv hälsa	3/23 Help to help, Tumaini, Olstad
2/18 Handkapp, hälsa mm	4/23 Tvättsvamp, Zanzibar, Mission
3/18 Svetans 50 årsjubileum	1/24 Camping med Iringa Girls mm

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Omslagsfoto: Barn och personal på Tumaini fotograferade av Svetans kassör Martha Andersson i februari.

Flyeralarm AB, Stockholm 2024, ISSN 0345437
Tryckt på miljövänligt papper

SVETAN

www.svetan.org

www.facebook.com/ SvenskTanzaniska

Postadress:

c/o Martha Kente Andersson
Smögengatan 20
416 74 Göteborg

***

STYRELSE

Jeanette Olsson, ordförande
msjeanetteolsson@hotmail.com

Martha Andersson, kassör
marthakente@yahoo.com

Rehema Prick, ledamot
rehema.prick@telia.com

Linus Dunkers, suppleant
linus@dunkers.nu

Lars Asker, ledamot Habari
lars.asker133@gmail.com

Friends of House of Culture:

Hans Persson, ledamot
hansgpersson@gmail.com

Eva Åhlén, ledamot
evaahlen53@gmail.com

Carmen Rico-Blomstrand, ledamot
blomstrand66@hotmail.com

LOKALREPRESENTANTER

Erland Hillby
Herrhagsv 190, 752 67 Uppsala
tel 076 820 70 59

Gunilla Lundahl
Föreningen Tandala
Nöbbelövs Torg 29, 22652 Lund
tel 076 866 60 39

Rehema Prick
Franks gata 8, 45772 Grebbestad
tel 070-732 20 21

Ta gärna kontakt med en lokalrepresentant om du t.ex. vill veta mer om Tanzania, undrar över hur det är att arbeta där eller vill få tag i någon som kan komma och prata om Tanzania. Vill du bli lokalrepresentant ta kontakt med ordföranden!

***

STÖDPROJEKT

Tumaini Children's Center

Kontaktperson Jeanette Olsson

http://futurewithhope.se/tumaini/

Bankgiro 552-8161

***

Tanzanias ambassad

Tel 08732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
epost: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDEN

Jag har varit engagerad i Svetans styrelse över 15 år och de senaste fyra år som ordförande. Stor tack till alla medlemmar för förtroendet! När detta skrivs har inte Svetan haft sitt årsmöte, men då kommer en ny ordförande att ta vid, och jag önskar den nya styrelsen lycka till. Ett stort tack till alla styrelsemedlemmar för ett fint arbete som vi har haft tillsammans, alla har bidragit med kraft som har stärkt Svetan som förening. Hoppas ni tagit chansen att möta andra medlemmar, lyssna på intressanta diskussioner och annat som hör till på årsmötet.

Den 14 februari var President Samia Suluhu Hassan bjuden av Norges Kung Harald att komma till Norge. Vi tanzanier som bor i Sverige, Norge och Finland blev bjudna att möta Tanzanias president. Det blev en positivt möte. Presidentens tal handlade om Tanzanias utveckling.

Den tanzaniska diasporan kommer snart att få en special status. Vi som är födda i Tanzania kommer att få ett speciellt ID-kort för att kunna resa till Tanzania utan att ansöka om visum, vi kan få äga land som barnen kan ärva. Som det är nu är man tvugen att investera, till exempel bygga en fabrik, då får man arrendera mark i 99 år. Vi ska också få öppna bankkonto som inte varit möjligt tidigare. Många ifrån Tanzania har länge längtat efter dessa möjligheter som förhoppningsvis snart kommer att förverkligas.

Så vill jag påminna om att varje Svetanmedlem kan bidra till medlemsrekrytering genom att sprida information till Tanzaniavänner och bekanta.

Bästa hälsningar

Rehema Prick

Frivilligorganisationers biståndsarbete hotas när Sida säger upp avtal

Folkrörelser hotas när regeringen vill reformera biståndet. Tidöregeringen vill minska svenska frivilligorganisationers roll i biståndsarbetet. Det riskerar få förödande konsekvenser för människor runtom i världen.

Fredagen den 15 mars meddelade Sida att de säger upp sitt avtal med ForumCiv och partnerorganisationer inom civilsamhället, från och med sista december i år.

I början av mars fick Sida i uppdrag av Tidöregeringen att utreda förändringar av stödet till civilsamhällets. Sida valde att riva samtliga avtal innan man redovisat sina förslag till förändrad organisation av stödet. Totalt handlar det om cirka 2 000 avtal som kommer påverkas.

ForumCivs 5-åriga avtal tecknades förra året och möjliggör för uppemot hundra svenska organisationer, inkl Svetan, att tillsammans med internationella partners stärka demokrati och mänskliga rättigheter globalt och inte minst driva ett omfattande folkrörelsebistånd.

Oviss framtid

Sidas beslut innebär att alla ForumCivs partners kommer stå utan avtal och inte kommer att veta om de kan fortsätta sitt utvecklingsarbete under kommande år.

Civilsamhället i Sverige hotas med kraftigt reducerade statliga resurser till studieförbund, folkhögskolor, kulturverksamhet och nu även folkrörelsebiståndet. Svenskt bistånd är erkänt högkvalitativt och i decennier har svenska civilsamhällets organisationer spelat en central roll i arbetet.

Regeringen föreslår att Sida tar över folkrörelsebiståndet, vilket skulle begränsa civilsamhällets roll och underminera den folkliga förankringen för det svenska bistånd som vi har idag.

Det värsta är att omställningen riskerar att tysta viktiga röster för demokrati och mänskliga rättigheter världen över, då de 2 000 projekt som idag finansieras genom civilsamhället kan tvingas avbrytas.

Avtalen sägs upp så att Sida inför 2025 ska kunna ta beslut vilka organisationer som per 1 januari 2025 ska vara SPO:er. Alla som idag har SPO-status kommer att behöva söka ny status.

Om ForumCiv får fortsatt finansiering kommer ForumCivs medlemmar, inklusive Svetan, inte kunna få finansiering förrän en bit in på 2025, och troligen då också med betydligt mindre bidrag än under rådande avtal.

Som en konsekvens av Sidas beslut tvingas ForumCiv säga upp alla avtal och nya avtal skrivs för 2024, där egeninsatsen är 7,5% och avtalslängd är till den 31 december 2024.

Tumaini

Svetan får medel från ForumCiv för Tumaini-projektet som hjälper barn och ungdomar på gatan att få ett bättre liv,och som ger utsatta barn i Kageraregionen stöd så de inte behöver lämna sina hem för ett liv på gatan. Bukobahjälpen, som stöttar Tumaini-projektet med de delar som Svetans budget inte täcker, samlar också in egeninsatsen som behövs för att ForumCiv ska bevilja projektstöd. Det nuvarande projektet löper 2023-2025 men det är alltså i dagsläget oklart om Svetan kommer få medel för 2025. Om Svetan får medel så har regeringen beslutat att egenavgiften blir 15 %. Bukobahjälpen kan tänka sig att täcka kostnaden för den ökade egenavagiften, men det vore tacksamt om även Svetans medlemmar och Habaris läsare kan bidra till den ökade egenavgiften i år och nästa år. **Swisha gärna till 1230-269-787, ange Tumaini**.

En myndighet kan inte ersätta civilsamhället

Svenskt bistånd rankas som både högkvalitativt och effektivt i externa granskningar av OECD-DAC. Enligt Sidas årliga opinionsundersökning tycker svenskarna att svenska frivilligorganisationer är mest effektiva på bistånd.

Hållbar och varaktig förändring för demokrati kan bara ske när den görs tillsammans och av de människor som påverkas. Svenska civilsamhället och deras internationella partners gör det dessutom till låga kostnader, med ett brinnande engagemang och en lyhördhet för det lokala sammanhanget.

När civilsamhället tystnar hotas demokratin

Förändring börjar med människor. Människor som höjer sin röst, arbetar tillsammans och organiserar sig för att kräva demokrati, jämlikhet och mänskliga rättigheter.

Civilsamhället är och har varit den ledande aktören för att stå upp och försvara allas lika värde och rättigheter. Regeringen bör ge förutsättningar att även i framtiden verka för fria, hållbara och demokratiska samhällen. Regeringen hävdar att de ser civilsamhället som viktiga samarbetspartners, men det finns inget i deras agerande hittills som tyder på det.

Hur är detta effektivt bistånd? Tidöregeringen gör att 2024 gå till historien som ett förlorat år där Sverige i stället för att stärka demokrati och hjälpa människor ur fattigdom tvingar civilsamhället att lämna sina partners i ovisshet.

Sammanställt av Lars Asker

Kostnaden för att ta över hanteringen av det arbete som Sidas strategiska partnerorganisationer gör beräknas uppgå till minst 500 miljoner kronor om året. Sida skulle behöva nyanställa 420 personer för att klara uppgiften – en ökning med mer än 50 procent. Det framgår av Sidas svar på den första delen av regeringsuppdraget kring civilsamhällets förändring.

I sitt svar visar Sida att myndigheten inte kan ersätta det arbete som organisationerna gör. Det konstaterar flera av de organisationer som hunnit läsa vår artikel och Sidas svar till UD. Många av dem vi haft kontakt med är inte heller förvånade över att kostnaden för ett ”förstatligande” skulle bli så stor.

Globalbar magazine 2024-04-09/11

Sidas Genaraldirektör Jakob Granit och Biståndsminster Johan Forsell - klarar sig utan civilsamhället?

Rapport från Bukoba: Tumaini

Under åren har många artiklar skrivits i Habari om den verksamhet som Svetan genom medel från ForumCiv/Sida för att stödja arbetet bland gatubarn, ungdomar och utsatta barn i Bukoba. Samarbetsparter är föreningen Bukobahjälpen i Sverige. Här kommer ytterligare information om TTC från ordföranden vid Bukobahjälpens årsmöte, Leif Nordlander.

För den som inte är helt på det klara med bakgrunden till denna verksamhet så vill jag berätta att arbetet startades av diakonen och missionären Debora Brycke för dryga 20 år sedan. Hon gick under namnet ”Sister Debora.” När hon gick i pension som missionär för Svenska kyrkans mission inköpte en god vän ett hus i stadsdelen Kashura där hon kunde bo under sina vistelser i Bukoba. Det började komma ungdomar till henne som frågade om hjälp och hon hade själv sett hur ungdomar samlades vid minnesmärket efter Idi Amins krig mot Tanzania. Det blev starten för det arbete som kom att bli Tumaini Children’s Centre (TCC). Ett ovärderligt stöd har getts genom Svetans representanter Jeanette Olsson och Helena Stigsson. Sr Debora avled 2008 men arbetet fortsätter att utvecklas.

Verksamheten har vuxit och idag har vi ett nytt mottagningscenter vid Customs road och två farmer, där barn och ungdomar bor, Julia farm och Debora farm, i Kyakairabwa c:a 6 km väster om Bukoba centrum. De går i en närbelägen skola sedan de ”läst upp” till sin åldersnivå. Skolan har höjts i ranking sedan ”våra” barn kommit dit. De gör utmärkta resultat.

En enkel ”diner” har satts upp utanför vårt mottagningscenter där TCC:s första barn, Vumilia, har sin verksamhet. I höstas skötte hon catering vid den katolske biskopens välkomsthögtid i Bukoba. Vumilia betyder tålamod. Vumilias *maandazis* är oöverträffade. Ledorden för allt arbete på TCC myntat av Sr Debora och levande ännu idag genom Sr Adventina, hennes medarbetare och Bukobahjälpens arbete gäller fortsatt: *Kristus, tålamod och kärlek.*

Sverigebesök

Våren 2023 var Sr Adventina Kyamanywa som är direktor för TCC och verksamhetens kamrer Nancy Godwin på besök i Sverige på Bukobahjälpens inbjudan. Vi hade överläggningar och församlingsbesök. Svetans medarbetare Jeanette Olsson gavs också tillfälle att möta dem. De deltog i presentation av verksamheten och sålde alster från TCC:s ”Syshop” vid Vårrundan på Kinnekulle första helgen i maj. Besökets syfte är att stärka samarbetet och att vänner i föreningen Bukobahjälpen får en personlig anknytning till arbetet på TCC. Gästerna gjorde stort intryck på alla de mötte. När vi firade mässa i S:t Olofs kyrka i Falköping blev det kyrkkaffe. Var kom kaffet ifrån? Jo, det var ”made in Bukoba.”

Nybyggd infrastsruktur

Vara Rotaryklubb har med stöd från Rotarys distrikt 2380 och Rotarys U-landsfond byggt vattentankar och separationstoaletter på mottagningscentrat och tidigare på Julia farm.

Vid arbetsbesöket i oktober-november 2022 mötte vi en kvinna, änkan Mama Benezeth med fem barn, som arbetade med att knacka makadam och som redan hade tendenser till stenlunga.

Hennes son har funnits en kort tid i vår verksamhet då han hamnat på gatan i 18-års åldern: Han stod inte ut med det boende de hade, cirka 3 x 3 meter för 7 personer.

Mama Benezeth vill komma bort från storstaden Bukoba till sin hemby där hon ärvt en liten tomt och ge en tryggare framtid för sina barn och själv kunna odla. Det gjordes en insamling till detta och vi fick in dryga 52 000 kronor och huset är färdigt hösten 2023. En liten solskenshistoria mitt i vårt utmanande och svåra arbete bland barnen i Bukoba.

Leif Nordlander

Debora Brycke, som startade arbetet med att stödja gatubarnen.

Tumaini Children’s Center, kontoret med Vumilias ”diner” i förgrunden.

* * * * * * *

Under senhösten 2023 gjorde Leif Nordlander tillsammans med Torbjörn och Maria Elisasson ett långt besök på Tumaini. Maria har berättat om arbetet där i en blogg på Bukobahjälpens hemsida, se www.bukobahjalpen.se

Svetans kassör Martha Andersson gjorde ett kort besök i början på året samband med ett arbetsuppdrag i Tanzania.

Planering och budgetöverläggningar gjorda behöver nu revideras sedan regeringens och Sidas utspel i mars gjort projektets framtid mycket osäker. Se separat artikel om frivilligorganisationers fortsatta projektsfinansiering.

Mama Benezeths nya hus.

Nyanlagda: Toalettanläggning och vattentank.

Vumilia, första barnet som tagits omhand av TTC, lagar mandazi.

Sister Adventina Kyamanywa, Direktor för Tumaini Children's Center

Leif Nordlander, ordförande vid Bukobahjälpens årsmöte den 24 april.

Lamuel 10 år

Här berättar ett av barnen på Tumaini om sitt liv med ständigt nya ”föräldrar” och hur han trivs på Tumaini. Interjuvad av Bukobahjälpen.

När jag var liten bodde jag i Bukoba. Min pappa har jag aldrig träffat. Min mamma mådde inte så bra, så vi bodde tillsammans med hennes styvmor. När mamma dog fick jag bo kvar hos min låtsasmormor, som var väldigt snäll mot mig. Tyvärr kommer jag inte ihåg min mamma alls.

”Mormor” blir sjuk

För lite mer än två år sedan började jag förstå att det inte var helt okey med ”mormor”. Hon sa konstiga saker och fick svårt att röra sig.

För två år sedan kom hennes riktiga dotter, min mammas styvsyster, och hämtade henne. Mormor skulle bo hos sin dotter och jag fick flytta till ett barnhem för gatubarn i Kyakairabwa. Där skulle jag få bo tills de hittade några släktingar eller andra som jag skulle kunna bo hos.

De vuxna på barnhemmet var så snälla mot mig. Jag fick god mat och kunde gå i skolan tillsammans med andra barn från barnhemmet. Kläder fixade de också åt mig. Sr Adventina var som en mamma för oss allihop. Vi sjöng mycket om Gud och bad till honom varje dag.

Flytt

Min låtsasmoster och hennes man är rika. De bor granne med en skola som ligger ungefär en timmas bilfärd från Bukoba. Där bor ju också min ”mormor”, som nu är väldigt gammal och sjuk. Hon sitter mest på en madrass på golvet och säger saker som man inte kan förstå.

Sr Adventina och andra vuxna hade frågat om jag kunde få bo hos min låtsasmoster och gå i skolan intill deras hus. De hade lovat att det skulle gå bra. Så när jag hade varit en månad på barnhemmet flyttade jag dit.

Nu har jag snart bott där i två år. Men jag tror faktiskt inte att de egentligen vill ha mig där. Jag får fina kläder, men jag känner mig hela tiden som att jag är i vägen, att de inte tycker om mig alls. Jag har börjat att göra sönder mina saker. Vissa dagar låter jag bli att gå till skolan. Jag gör inte mina hemuppgifter. Ibland kastar jag bort mina skolböcker. När jag är i skolan, bråkar jag ofta med de andra barnen. Klassen är jättestor, över hundra barn, så jag får inte mycket hjälp.

Besök

En dag, när jag var hemma från skolan, fick vi besök av Sr Adventina, Jovith och två vita. De bjöds in i TV-rummet, där ”mormor” satt på sin madrass och min mammas styvsyster i soffan tillsammans med sin dotter.

Jag, som var i ett annat rum, hörde hur min låtsasmoster klagade över hur besvärlig jag är. Hon sa att hon ju har annat att göra än att se till att jag går till skolan. Hon måste ju jobba och ta hand om sin mamma. Hennes man har heller ingen lust att ha mig där. De vet inte vad de ska ta sig till med mig, helt enkelt. De tycker att jag bara är i vägen.

Efter en stund ropade de på mig.Jag gick in i TV-rummet. Jag kände mig ledsen och olycklig. Ganska snart gjorde Sr Adventina plats åt mig i soffan. Hon la armen om mig, drog mig intill sig och smekte mig i nacken. Det kändes så skönt. Det var länge sedan någon höll om mig så.

Hon och Jovith började fråga mig hur det gick för mig i skolan och varför jag ibland inte ville gå dit. Jag sa att jag inte hade någon skolväska. Då berättade min låtsasmoster att jag hade skurit sönder min ryggsäck. Skamsen gick jag och hämtade den. Sr Adventina sa då att de kunde laga den åt mig.

Jag fick också hämta några skolpapper, så att de fick se mina resultat. De förstod att jag är ganska duktig när jag försöker.

Jovith tog fram ett papper, som var som ett kontrakt. Jag fick skriva att jag skulle bättra mig, att jag skulle gå till skolan varje dag, sköta mig där och inte göra sönder mina saker. Egentligen tyckte jag att det borde varit min låtsasmoster som skulle skrivit under ett kontrakt. Hon är ju vuxen och borde förstå att jag bara längtade efter att bli omtyckt och förstådd!

Alldeles innan besökarna skulle gå iväg kom det två tjejer från skolan för att hämta mig. Jag måste registreras för nationella prov i årskurs fyra. Jag hoppade i min skoluniform och sprang iväg mot skolan just när besökarna körde iväg i en jeep.

Planen

Nu har det gått sju veckor sedan besöket. De förstod verkligen att jag inte har det bra där jag bor, så nu har de bestämt att jag ska få flytta tillbaka till centrat direkt efter skolan har slutat, den 8 december.I januari ska jag få börja i skolan som ligger nära centret. Där har de snälla lärare och klasserna är inte alls så stora.

Åh, vad jag längtar tillbaka till de snälla människorna!

***

Tumaini Children's Center, rådgivning av elever.

Mkomazi nationalpark

Mkomazi nationalpark ligger i nordöstra Tanzania i regnskuggan mellan Usambara- och Parebergen och gränsen mot Kenya. Ursprunget är två viltreservat inrättade 1951 som slogs ihop och uppgraderades till en nationalpark 2008.

Parken omfattar 3 234 kvadratkilometer. Den domineras av torr Acacia-Commiphora vegetation. Den gränsar till Kenyas nationalpark Tsavo West. Området som vanligtvis kallas Mkomazi består av två tidigare viltreservat, Umba Game Reserve i öster i Lushoto distriktet och Mkomazi Game Reserve i väster i Same distriktet.

När Mkomazi först etablerades fick ett antal boskapsskötarfamiljer från den etniska gruppen Parakuyo fortsätta att bo där med några tusen av sina kor, getter och får. Dåtidens regering tillät dem att bo där eftersom de hade varit i området i många år och ansågs inte hota reservatets ekologiska integritet. Pastoralisterna fick bara använda den östra halvan av reservatet. Invandrade maasaipastoralister och familjer från andra etniska grupper vräktes när reservatet etablerades.

Mer och mer boskap

Men Mkomazi blev snart föremål för immigration av andra herdar. Sålunda dominerades de första decennierna av Mkomazis historia av stigande boskapsbestånd. Cirka 20 000 djur räknades i den östra halvan av reservatet i början av 1960-talet. I början av 1970-talet började pastoralister utnyttja den västra halvan av reservatet, och i mitten av 1980-talet räknades omkring 80 000 nötkreatur i reservatet som helhet. Många av invandrarna var massajer, som är mycket nära släkt med Parakuyo, talade samma språk och delade många seder. Men lokala herdar från andra etniska grupper, som Sambaa och Pare, betade också tusentals boskap inne i Mkomazi.

Pastoralisterna vräks

Mängderna av nötkreatur i reservatet orsakade oro för miljön och det fanns ett ständigt tryck på att få dem vräkta. I slutet av 1980-talet beslutade regeringen att upphöra med alla betestillstånd inom Mkomazi och vräkte alla herdar. I juli 1988 var dessa vräkningar klara.Vräkta massajer och parakuyopastoralister ifrågasatte lagligheten av vräkningarna och hävdade sedvanerätt till reservatet i tanzaniska domstolar, men förlorade sin sak. Efter vräkningarna blev den brittiska välgörenhetsorganisationen George Adamson Wildlife Preservation Trust intresserad av Mkomazi och har sedan dess lett en kampanj för att återställa reservatet. De har inrättat inhägnade tillflyktsorter för afrikansk vildhund och svart noshörning, samt återställer reservatets infrastruktur och stödjer lokala samhällen.

Reservatet är fortfarande föremål för illegala intrång från pastoralister, särskilt under den regniga årstiden. Men den viktigaste kampen om Mkomazi idag gäller hur man skall se på nationalparkens tillkomst.

Naturvårdarna

För många naturvårdare är Mkomazi en framgångssaga. Ett reservat som var hotat av människor och bete har återställts till god hälsa. Fristaden för afrikansk vildhund och den patrullerade fristaden för den hotade svarta noshörningen har satt reservatet på kartan. Vägar har rustats opp, dammar muddrats och viltvårdare utrustats med uniformer och radioapparater. Patruller mot tjuvjakt begränsar jägares och pastoralisters intrång. Arbetet med skolor och stöd för andra lokala behov stärker relationerna till lokalsamhället. Ett exklusivt turistsafariföretag har nyligen börjat anordna regelbundna viltsafaris till Mkomazi, vilket kommer att generera intäkter. Förespråkare för Mkomazi ser att det är ett lyckat fall att vinna tillbaka mark som hotats av mänsklig inblandning.

Kritikerna

För kritikerna är naturvårdarnas synpunkter helt enkelt inte hela historien. De ogillar att man inte nämner vräkningarna och förnekade tidigare invånares långa närvaro. Kritikerna känner till Nationalparken som en plats från vilken tusentals herdefamiljer vräktes, med otillräcklig kompensation för ett fåtal och för de flesta ingen alls. De anser att fördelarna med uppsökande program inte matchar kostnaderna för vräkning, att många avhysta inte drar nytta av stödprogrammen. De anser att det ekologiska argumentet för vräkning är svagt – det gjordes utan några stödjande uppgifter. Kritiker av Mkomazi ser ännu ett sorgligt fall av naturvård som skiljer människor från land. Detta är inte återställandet av vildmarken, för ingen vildmark hade faktiskt existerat, snarare har dess orördhet skapats och påtvingats.

Trots sina skarpa skillnader lever de två versionerna av reservatet oberoende av

varandra i separata livsmiljöer och kolliderar sällan. De positiva aspekterna av Mkomazis bevarande försvaras upprepade gånger i olika kampanjer och insamlingar, och vinner internationellt stöd, utmärkelser och kändisstöd.

Kritiska perspektiv frodas i universitetskursernas läromedel, antropologiska och mänskliga rättighetskretsar och bland naturvårdare som förespråkar inkluderande förhållningssätt till bevarande. Här håller Mkomazi på att bli ett riktmärke för hur man inte ska vräka lokalbefolkningen. Det är ett av de få skyddade områdena för vilka kostnaderna för vräkning och utarmningen till följd av bevarandepolitiken har noggrant dokumenterats.

Kompromisspositioner har erbjudits. Vissa observatörer hävdade att det finns ett ekologiskt utrymme för att möjliggöra en kompromiss som inkluderar bete inne i Mkomazi. Detta skulle juridiskt sett varit möjligt. Men det skulle bara ha varit realistiskt i öst eftersom pastoral immigration ofta var impopulär i den västra halvan.

Men eftersom Mkomazi har uppgraderats till full nationalparkstatus är detta inte längre ett alternativ. Mkomazi verkar bli en plats som alltid kommer att berättas om i två mycket olika historier.

Tony Fitzjohn

Sagt om Tony av journalisten Joseph Bullmore;

”Naturvårdaren - även om det modeordet knappt kan innefatta honom - har levt ett liv i nästan otänkbara äventyr. Hans biografi - och hans karaktär, och hans svepande hår och hans gruffa stilighet - verkar plockade direkt från fiktion, eller en sedan länge död era, eller båda. En förlorad Tarzan med snittet av en racerförare från mitten av århundradet; en man som med bara händer, en Land Rover och en stinkande baksmälla byggde en av de mest anmärkningsvärda nationalparkerna i östra Afrika.”

När Tony var 24 år for han 1968 till Sydafrika och sedan Kenya. En flykting från förorten Cocksters i norra London. Han surfade lite, jobbade på nattklubbar, festade, bråkade. Blev arresterad vid ett tillfälle för att ha avväpnat en polis av både hans gevär och hans hund ”Jag fick lite problem för det”, berättade han, med engelsk underdrift.

Tony stötte snart ihop med Joy Adamson, hustru till den berömde naturvårdaren och lejonmannen George. Hon berättade för honom att de kanske skulle finnas lite arbete i Kora National Park nära Tanafloden i Kenya. ”George behöver någon”, sa hon i iskalla österrikiska toner. ”Hans tidigare assistent har just dödats av ett lejon”.

”Tony tänkte: det låter ganska bra för mig”, Han luftdroppades, nästan bokstavligen, in i hjärtat av bushlandet i somaliska Kenya ”Och jag visste från den första natten att det var där jag var tänkt att vara.”

”George var en väldigt tystlåten man - inte angelägen om att prata särskilt mycket, mycket nöjd med det liv han levt och att vara med sina djur. Det var magi, förståelsen som han hade med dessa djur – den outtalade relation han skapade”, berättade Tony. ”Här är jag, ett ganska oroligt barn, ganska vild. Och jag tänkte: det är här jag vill vara – det här är vad jag vill göra, säger han. ”Det fanns inga pengar i det. Jag fick ingen lön under de nästan 20 åren jag var med George. Jag gjorde det enbart för livets skull, enbart för förmånen att vara på den här planeten och kunna göra något sådant. Allt som är okej med mig idag kom från de åren med honom och från hans tålamod.”

År 1989 lämnade Tony Kora och begav sig söderut över gränsen. Den tanzaniska viltmyndigheten hade bett honom att ta över Mkomazi - en karg vidd av bränd jord, ödelagd av herdar, förvandlad till stoft av boskapsbönder, hemsökt av tjuvjägare och banditer. Tony packade en Land Rover med material och förnödenheter och gav sig ut i vildmarken.

Så småningom började han göra framsteg. Han byggde ett läger, byggde infrastruktur från grunden, kartlade landskapet, satte upp staket, anlade landningsbanor och lärde sig flyga och inte minst skaffade sponsorer.

Tony bestämde sig för att hans fokus på Mkomazi skulle vara noshörningar och uppfödning av afrikanska vildhundar. År 1980 hade det funnits över 10 000 noshörningar i Tanzania. År 1985 fanns det bara 25.

En dag, några månader in i projektet, bestämde sig Tony för att resa tillbaka till Kora för att hämta sin gamla mentor och visa honom runt Mkomazi. Adamson hade bestämt sig för att stanna i den kenyanska parken när Tony reste till Tanzania, trots växande politiska spänningar och påtryckningar från banditer och tjuvjägare. ”Han var för gammal för att lämna. Du kunde inte ta bort George från Kora. Han skulle bara vissna bort och dö; han skulle ha varit helt förlorad.”

Under resan fick Tony höra att George hade mördats av somaliska tjuvar. Det tog Tony hårt att han inte var Kora och kunnat skydda Geroge. Tony beslöt att han var tvungen att göra succé med Mkomazi och göra det i det i Georges namn.

Efter Geroges död började Tony inse att han hade problem med alkohol. Uppgiften framför honom i Mkomazi var ofantlig och det skulle vara omöjligt i ett konstant berusat, bakfull dis. Vänner skrev in honom på en rehabklinik i Hazelden, Minnesota. ”Det var det bästa jag någonsin gjort. Jag hade aldrig kunnat uppnå det jag gjorde utan den där förändringen i livet”

Tony bildade familj i parken med sin fru Lucy: tre flickor och en pojke, som växte upp bland djuren halva året och studerade i England andra halvan.

Tony tilldelades en OBE 2006. The Most Excellent Order of the British Empire är en brittisk ridderlighetsordning, som belönar bidrag till konst och vetenskap, arbete med välgörenhets- och välfärdsorganisationer och offentlig service utanför den offentliga förvaltningen.

Tonys ansträngningar har fått stöd på både lokal och internationell nivå, av organisationer som Tusk, US Fish and Wildlife, Leonardo DiCaprio Foundation och George Adamson Wildlife Preservation Trust, och en mängd rika individer och inflytelserika vänner.

Djurlivet blomstrade, flera dokumentärteam besökte Mkomazi, landningsbanor förlängdes, arbetet rullade på.

Det sägs att Mkomazi har varit en framgång — en av det moderna naturvårdens stora triumfer, mot överväldigande odds och mitt i ett tumultartat politiskt landskap. Under drygt tre decennier har fristaden och avelsprogrammen vida överträffat alla förväntningar. Idag finns där ett 40-tal noshörningar och drygt 200 afrikanska vildhundar har släppts ut i naturen.

Men 2019 började Tony ana en förändring. Den tanzaniska regeringen, som stadigt tjänade mer och mer pengar på kommersiell naturvård, turism och jakt, såg Mkomazi som en gödd kalv.

När John Magafuli valdes till Tanzanias president 2015 ökades pressen på Tony som i mycket varit kung och drivit Mkomazi som sitt personliga projekt. I januari 2020 lämnade Tony Mkomazi och det mesta av sina tillhörigheter där.

Ny stjärna på safarihimlen

I tidskriften Swara April-Juni 2023 skrev Julian Axmann om Mkomazi under rubriken *Mkomazi National Park Tanzanias nya stjärna på safarihimlen*, här starkt förkortad.

På bara tre decennier har det en gång förödda Mkomazi-landskapet återgått till en vacker vildmark med ständigt ökande populationer av olika vilda djur.

Mkomazi är en framgångssaga för bevarande med stora flockar som återkommit som dessa elefanter vid Dindira dammen. Delefanterna var nästan borta för några decennier sedan

Tony Fitzjohn med noshörning

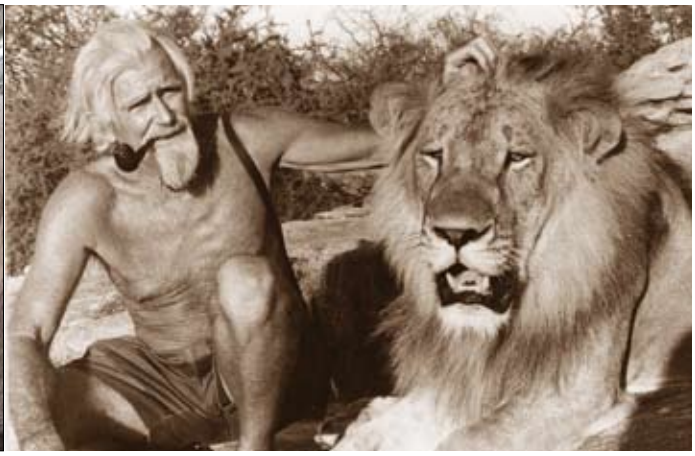

George Adamson med lejon.

Vattenhålet vid Dindira och dess omgivande slätter lockar många djur. De stora hjordarna av elefanter, bufflar, elander och ornyx strövar fritt mellan vad som är ett av världens främsta gränsöverskridande skyddade områden. Tanzania och Kenya är exceptionella ledare när det gäller naturvård. Men Mkomazis vildmark kan inte tas för given. Tanzania visade ett verkligt ledarskap inom bevarandet genom att prioritera skyddet av detta ekosystem.

Nyckeln till detta var att bjuda in den bortgångne Tony Fitzjohn som, bland andra grundläggande framgångar för Mkomazi, gjorde återinförandet av svarta noshörningar här till ett livsuppdrag.

TANAPA (TanzaniaNational Parks Authority) driver två noshörningsreservat, vilket ger Mkomazi titeln ”Home of the Black Rhino” i Tanzania. Att ha friska populationer av svarta noshörningar är en framgång som finns på båda sidor om gränserna till Tsavo-Mkomazi. Enligt Mkomazis Chief Park Warden, Emmanuel Moirana, är det som gör att Mkomazis noshörningsvisning sticker ut hur nära och personliga TANAPAs guidade fordon kan komma med dig till svarta noshörningar. De flesta destinationer för att titta på noshörningar är antingen för de typiskt mindre aggressiva vita noshörningarna eller från utsiktsplattformar.

Mkomazi betyder plats för lite vatten på Pare-språket och därför lockar parkens huvudsakliga vattenreservoar, Dindira Dam, en uppsjö av vilda djur.

Som den sydligaste spetsen av Sahel är Mkomazi torrare än andra tanzaniska parker. Därför kan du hitta djur som annars är ovanliga som oryx. Om du har tur kan du se de fem stora på en enda dag.

Sammanställt av Lars Asker

Några udda böcker

Tidvatten

Per Wästbergs senaste bok *Tidvatten* är en märklig blandning av personporträtt, ihågkomster, citat och tänkespråk skrivet som prosa, korta poesiliknande reflexioner och poesi. Det ges mycket att ta in och att tänka på och är inget man snabbläser.

Av de 22 minnesporträtten fanns ett om Karen Blixen som jag intresserat mig för de senaste åren, i jakt på hennes osynlige svenske arbetsledare på Karen farm, Erik von Heland.

Kulturpersonligheter och kändisar porträtteras ofta med pikanta avslöjanden. Det blir ibland lite av kändisskvaller.

Jag var ockå nyfiken på Wästbergs, till stor del hemliga, engagemang i frihetskampen för södra Afrika, där Tanzania som var en hemfrist för flera frihetsrörelser. Det gav dock inte så mycket.

Men där finns ett stycke om Mma Barbro Johansson som återges här:

”Mänsklighetens framtid beror av dess ena hälft, kvinnorna. Och Afrikas framtid är skolflickorna. Det övertygades jag om efter ett tjugotal resor i Afrika (1959 – 2019). I Tanzania följde jag legendariska Barbro Johansson, flickskolerektor som tog tanzaniskt medborgarskap och blev parlamentsledamot. Okuvligt energisk, med förmåga att göra de mest nedslagna ungdomar hoppfulla. Vi besökte mängder av flickskolor och såg hur en väg öppnades till vidare utbildning, till upplysning om kroppens funktion och det nödvändiga med jämställdhet mellan könen, något som leder till sjunkande födelsetal och ökat välstånd.

Tanzanias president utnämnde Mama Barbro till en av Afrikas mäktigaste kvinnor. Vi for med ångare över Victoriasjön till Mwanza på sydsidan där hon förestod ett Community Development Project for Women. I flickskolorna uppförde varje klass ett skådespel som byggde på stundens inspiration. I repliker och gester visade de hur de begripit de nya skeendet som öppnats framför dem. Jag tänkte att dessa läshungriga elever var starka nog att motverka den vita paternalismen likaväl som föräldrarnas vilja att infoga dem i uråldriga traditioner.”

* * *

Jonas Thente recenserade *Tidvatten* i Dagens Nyheter på Wästbergs 90-årsdag den 20 november 2023.

”Ingen kan sammanfatta hans rika liv, inte ens han själv. Men i *Tidvatten* samlar han ihop somligt som återstår att sägas om livet och döden. Man kan säga att Per Wästberg i Tidvatten ristar sina egna dödsrunor... Hans främsta stilgrepp är den friktionsfria metaforen, som han behärskar fullt ut. Det finns inte ett skrymsle i språket som Wästberg inte känner som sin egen bröstficka.

”Jag består numera av förrunnen tid, passerade orter”, skriver han, men vet också att han kommer att överleva sin död i pappersform samt att *Tidvatten* är en del av detta andra liv. Det gör världen lite mindre fattig för oss som blir kvar.”

Tidvatten
Per Wästberg
Svenska Akademin 2023 244 sidor

Biggles och den svarte rövaren

För en tid sedan fick jag en Bigglesbok med handlingen förlagd till Tanganyika och Uganda, från en som vet att jag samlar böcker om Östafrika.

Hässelby Villastads före detta kommunalhus är numera ett fint hembygdsmuseum, främst om tiden som Stockholms trädgårdsland för grönsaker och blommor. Museet har vanligen två tillfälliga utställningar och i vinter en om Bigglesböcker. Bland rubrikerna på de utställda böckerna fanns ett dussintal som skulle kunna utspela sig i Östafrika.

Det ledde till att jag lånade litteraturvetaren Stefan Mählqvists *Biggles i Sverige*, en litteratursociologisk studie av W E Johns Bigglesböcker, Gidlunds förlag, i samma format och utförande som en Bigglesbok. Johns föddes i Engelska Hertford 1893 och dog 1968 75 år gammal.

Bigglesböckerna utspelar sig i många länder runt om i världen, främst inom det Brittiska imperiet. Den konservative Johns och hans Bigglesfigur tyckte att det var bättre förr när England stod för ordning och reda inom Imperiet.

De svenska förlagen och översättarna tog sig stora friheter. Under andra världskriget tonades Johns nedsättande jargong om Tyskland och nazister ner. Efter kriget var det Johns rasistiska användning av nationalkaraktärer och konservativa åsikter som tonades ner.

Böckerna väckte mycket kritik i Sverige. Många bibliotek köpte inte in Bigglesböcker. Läsarna fanns främst i städer, där läsning bland barn uppmuntrades mer än på landsbygden och man överhuvudtaget var mer öppen för ny teknik

(flyg) och nymodigheter och inte minst här fanns bokhandlare.

B*iggles och den svarte rövaren* utkom 1953 både i England och Sverige. (*Biggles and the Black-raider)*

Biggles och hans medhjälpare får i uppdrag att hitta och fängsla en fruktad Zulukrigares band som terroriserar byar öster om Tanganyikasjön. De slår till och sprider skräck och försvinner snabbt med stulen boskap. Ryktesfloran är stor. Biggles hittar bandet men den Den Svarte Elefanten, som ledaren kallar sig är svårfångad. Efter att ha följt bandet under diverse förvecklingar kommer upplösningen först i norra Uganda.

Prästkungen

Michael Ståhl var 22 år när han för första gången besökte Afrika. Han är född i Vasa, Finland 1943 och reste för att hälsa på sin äldre syster som bodde i Etiopien. Han blev fascinerad av både kulturen och hur vackert det var. Han har en annan bild av Afrika än den han upplever många har idag som bara ser problem. På 70-talet trodde man att det skulle gå bra för Afrika. Ståhl är lärare och forskare. Han har ägnat en stor del av sitt liv åt att stötta bönder i Afrika att ta tillvara naturresurser. Han har bl a varit chef för Nordiska Afrikainstitutet och publicerat en mängd rapporter och skrifter, bl a Landanalys Tanzania 1980. Han har även arbetat i Tanzania. Nu har han debuterat som romanförfattare med *Prästkungen*.

På 1500-talet var man i Europa mycket angelägna att knyta kontakt med det mytomspunna kristna Abessinien.

I slutet på 1800-talet uppstod en liknande besatthet, nu att missionera bland Gallafolket. En beteckning som inte längre används för folk i nuvarande Somalia och nordöstra Kenya. Många samfund försökte med liten framgång nå Galla via Abessinien och försökte då istället söderifrån via nordöstra Kenya.

Ståhls roman handlar om en expedition beordrad av Portugals kung år 1540 under ledning av Vasco da Gamas yngste son som skulle undsätta ”Prästkungen” i det kristna Abessinien som ansattes av muslimska styrkor.

Expeditionen seglade runt Afrika och gör flera strandhugg för att fylla på färskvatten och proviantera och man besöker flera swahilistäder. Ståhl är väl påläst men på tre ställen skriver han om bryggor eller pirer vilket jag vänder mig emot att det skulle ha funnits på 1500-talet. Fortfarande drar man upp mindre farkoster på stranden och större dhower ankrar på redden. På grund av kraftigt tidvatten blir pirer, bryggor och kajer omfattande konstruktioner som bara finns på några få ställen i moderna hamnar.

Från Massawa startar den mödosamma vandringen genom öken och upp i de Abbesinska bergen. Där blir man indragna i allianser, svek och strider.

Ståhl använder sig av en handfull berättare som omväxlande för handlingen vidare. Det ger Ståhl tillfälle till olika perspektiv. Men som läsare blir det lite jobbigt att hålla reda på, trots hans presentation av ett 30-tal personer som inledning av boken.

I ett efterord presenterar Ståhl de faktiska omständigheterna om det 10-åriga kriget mellan Abessinien och sultanatet Abdal och ödet för den portugisiska expeditionsstyrkan.

Spännande och upplysande läsning baserad på en bortglömd expedition.

Prästkungen
Michael Ståhl
Ekström & Garay 2022

Tidningskrönikan:

Tre statsbesök och ännu en doktorshatt

I perioden februari-april dominerar nyheter om fortsatta internationella kontakter: Mama Samia har varit i Norge, i Vatikanstaten och i Turkiet. Ankaras universitet har utnämnt henne till hederdoktor i ekonomi.

I april skrivs mycket om den besvärliga regnperioden i Östafrika, där hittills över 150 människor dött i Tanzania. 200 000 människar har tvingats överge sina hem.

Förslaget till ändringar i lagarna för val och politiska partier har nu behandlats av parlamentet. Det verkar inte som oppositionens synpunkter fått gehör, och valåret 2025 blir spännande.

Ändringarna i vallagarna

Regeringens förslag till ändrade lagar för val och politiska partier har behandlats i parlamentets justitieutskott. Man föreslår där ytterligare ändringar, bland annat:

- Det bör finnas regler för nomineringen till ”special seats” för att undvika korruption. Dessa bör ta hänsyn till kön och eventuella handikapp.

- Det bör finnas krav på anpassning av vallokaler så att även handikappade kan rösta.

(Dock föreslås inte ändringar som oppositionen efterfrågat, t.ex. en helt oberoende valkommission. /red) *31/1 Daily News*

Samia: Mer medling i domstolarna!

I ett tal vid firandet av Tanzanias Lagdag i Dodoma, betonade Mama Samia vikten av att ha ett effektivt domstolsväsende såväl för kriminaliteten som för tvister inom näringslivet och i den privata sfären.

Samia var nöjd med att handläggningstiderna i domstolarna förkortats, men det tar fortfarande upp till 12 månader för de lokala domstolarna, och 24 månader för appellationsdomstolarna, att leverera sina domar.

Effektiviteten inom domstolsväsendet kan ökas med mer investeringar på IT-stöd. Men också genom att mer konsekvent utnyttja möjligheten till medling och skiljedom för att om möjligt lösa tvisten utan rättegång.

Men de långa handläggningstiderna beror också på personalbrist, varför regeringen har fördubblat antalet domare vid appellationsdomstolarna från 2021 till 2023, samtidigt som antalet domare vid de lokala domstolarna också ökat. *2/2 Daily News*

Stigande läskunnighet

Läskunnigheten bland vuxna hade stigit till 83% 2022 (78% 2012) enligt statistikmyndigheten. Åtgärder som vidtagits för att höja läskunnigheten är t.ex. satsningar på bibliotek på lokal och regional nivå samt på folkhögskolorna. *3/2 Daily News*

Näst minst korrupt inom Östafrika

Enligt Transparency Internationals CPI index är Tanzania näst minst korrupt inom EAC med 40 poäng efter Rwanda med 53 poäng. Efter dessa kom Kenya (31), Uganda (26), Burundi och Congo (DRC) (20), South Sudan (13) och Somalia (11). Toppar listan gör Danmark följt av Finland, Nya Zeeland, Norge, Singapore, Sverige. Under 50 poäng indikerar allvarlig korruption, och detta gäller 2/3 av de 180 undersökta länderna. *6/2 Daily News*

.

Zanzibars handelsminister Omar Shaaban deltog i firandet av 45-årsjubileet av den iranska revolutionen.

President Samia till Vatikanen

President Samia har gjort ett statsbesök i Vatikanstaten, där hon mottagits av påve Fransiscus. I den tanzaniska delegationen ingick också representanter för katolska organisationer i Tanzania. *11/2 Daily News*

Starkare band med Iran?

I samband med firandet av 45-årsjubileet av den iranska revolutionen vid Irans ambassad i Dar försäkrade Zanzibars handelsminister att Tanzania vill stärka banden mellan länderna. Han pekade på att ländernas relationer gick ända tillbaka till 800-talet då persiska köpmän anlände till Östafrika.

Länderna har en gemensam kommission som arbetar för att underlätta turism, handel och investeringar. Men för närvarande är handelsutbytet blygsamt. Vid det iranska statsbesöket förra året uttryckte dock Iran intresse för att importera nötkött eller nötkreatur. *11/2 Daily News*

Mama Samias statsbesök i Norge

Den 13-14 februari besökte Mama Samia Norge på inbjudan från kung Harald. Vid galamiddagen deltog drottning Sonja, kronprinsparet Haakon och Mette-Marit och prinsessan Astrid. Besöket firade 60 år av samarbete mellan länderna. Vid besöket anordnades också möten då affärssamarbete diskuterades, speciellt inom sektorerna energi, jordbruk, hälsa och turism. *14/2 Daily News*

Mama Samia och kung Harald vid statsbesöket i Norge.

Ny väg i byggs Rukwa-regionen mot Zambias gräns.

Vägprojekt för Zambia-transporter

En väg som förenklar transporter till andra SADC-länder via Zambia håller på att byggas. Den kommer att minska belastningen på gränsstationen vid Tunduma. Konstruktionen av etappen Matai-Tatanda på 25 km är till hälften klar. Vägen skall fortsätta ytterligare 25 km till gränsstationen vid Kasesya, och kommer även att ansluta till asfaltvägen från Sumbawanga till hamnen Kasanga vid Lake Tanganyika. Ett kinesiskt företag gör första delen av vägen. *14/2 Daily News*

.

Vatikanbesöket visar religiös tolerans

För katolska företrädare i Tanzania är statsbesöket i Vatikanen ett bevis på att landet accepterar alla trosriktningar, vilket ökar den sociala sammanhållningen. Man påpekar också att den katolska kyrkan stöder utvecklingen genom att erbjuda hälsovård och andra tjänster öppna för alla.

Vid besöket hos påven diskuterades också samarbete inom sektorerna hälsovård och utbildning, liksom åtgärder för att främja fred och regionalt samarbete.
15/2 Daily News

Ex-premiärministern Lowassa död

Den tidigare statsministern och sedermera presidentkandidaten Edward Lowassa dog

Den tidigare premiärministern och presidentkandidaten Edward Lowassa är död.

10 februari 70 år gammal, och fem dagars landssorg utlystes. Han begravdes i födelsebyn Ngarash i Arusha regionen. Lowassa var statsminister 2005-2008, och får beröm för att ha sett till alla wards (=distriktsdel) fick både skola och hälsocentral.

En av hans åtgärder vars resultat syns mycket påtagligt idag, var att han tillät passagerare på motorcyklar. Detta gav upphov till motorcykeltaxin boda boda som nu jämte den trehjuliga bajajin underlättar trafiken i städerna. *17/2 Daily News*

EAC satsar på energidiversifiering

EAC står fast vid sin målsättning att öka satsningarna på förnybar energi i regionen. Åtgärder hittills inkluderar översyn av nationella lagar och strategier för energieffektivitet och energisparande. Vid sitt 16:e möte om energisektorn rapporterade Burundi om mininät för solpaneler, medan Kenya tog upp projekt för både vind- och solenergi. Tanzania och Rwanda rapporterade om ökade investeringar i solenergi, och Uganda satsar på solenergi för elektrifiering av landsbygden.

Men samtidigt satsar man på olje- och gasprojekt. Kenya har hittat olja i South Lokichar området, konstruktion av Ugandas oljeledning ned till Tanga är i full gång, Rwanda använder metangas för

Den tidigare presidenten Ali Hasan Mwinyi har dött, 98 år gammal.

elgenerering, och Tanzania har sina gasprojekt.

Total installerad elproduktion i regionen är 7 400 MW, medan toppbelastningen anges till 4 800 MW. Elförbrukning per capita går från 25 kWh i Burundi upp till 153 kWh i Kenya (i Sverige c:a 15 000 kWh /red). Nu håller Tanzania på att köra igång Julius Nyereres vattenkraftverk med en kapacitet på 2115 MW, vilket alltså kraftigt ökar regionens elproduktion.

Vid mötet konstaterade någon minister att de flesta fortfarande är beroende av ved/träkol för sina energibehov, vilket är ineffektivt och skadligt för miljön. *20/2 Daily News*

Expresident Mwinyi död

Ali Hassan Mwinyi, som var president 1985-1995, blev 98 år gammal. Sju dagars landssorg proklamerades. Mwinyi, som i folkmun kallades Mzee Ruhksa (Han som gav tillåtelse), blev populär i sin första period då han tog bort de drakoniska importförbuden som hade införts tidigare – plötsligt fylldes butikerna med varor igen. (Senare, när han även släppte in islamistiska fundamentalister och kriminella ligor, falnade hans popularitet. /red) *29/2 Daily News*

Tysk ursäkt för avrättning

Den tyska ministern Katja Keul på besök i Moshi har bett om ursäkt för avrättningen av chaggafolkets ledare där år 1900. Den 2 mars det året avrättades 19 ledare för Chagga- och Merufolken i Old Moshi, där de halshöggs inför sina familjemedlemmar. Det var striderna mellan de tyska kolonialtrupperna och krigare från Meru som ledde till att ledare från dessa folk fördes till Moshi, där de fick sällskap av tillfångatagna Chagga-ledare och avrättades.

Keul beklagade djupt illdåden som begåtts av Tyskland, som nu kommer att skicka tillbaka kvarlevor och föremål från den tiden för att möjliggöra en hedersam begravning i efterhand. *5/3 Daily News*

Somalia fullvärdig medlem i EAC

Somalia har blivit EACs åttonde medlem efter en ceremoni vid högkvarteret i Arusha. Generalsekreterare Peter Mathuki

Mama Samia med Påve Frasiscus under statsbesöket i Vatikanstaten.

Somalias president Hasan Muhamud välkomnas in i Östafrikanska Gemenskapen...

gratulerade Somalias president Hasan Muhamud till att ha nått målet på resan som startade 2012. Mathuki passade också på att säga att nu var det dags att börja införa en gemensam valuta. Den östafrikanska unionen omfattar nu en befolkning på 350 miljoner. *5/3 Daily News*

Regeringens ekonomiska prognos

För budgetåret 2024/25 är prognosen att bruttonationalprodukten stiger 5,4%. BNP stiger främst p.g.a. ökande investeringar och turism. Men enligt planeringsminister Mkumbo är man beroende av fortsatt fred och säkerhet i regionen, och det är nödvändigt att öka självförsörjningsgraden för att klara av klimatförändringen och andra katastrofer.

Enligt plan skall inflationen ligga mellan 3% och 7%. Man vill öka skatteinkomsterna från 12,5 till 12,8% av BNP. Övergripande vill man öka sysselsättningen och stimulera exporten av förädlade varor från jordbruk och gruvindustri. Dessutom skall utbildningens kvalité höjas på alla stadier, och användningen av ICT öka. *12/3 Daily News*

Budget och utvecklingsplaner

I nästa årsbudget avsätts 49 350 miljarder Tsh till utvecklingsprojekt. Enligt finansminister Nchemba gäller det sektorerna jordbruk, utbildning, boskapsskötsel, infrastruktur, vattenförsörjning, landsbygdselektrifiering och hälsa. Pengarna går också till pågående jätteprojekt som SGR-järnvägen och Julius Nyereres vattenkraftverk.

... av EACs generalsekreterare Peter Mathuki i Arusha.

I utvecklingsbudgeten ryms också förberedelser för valen 2025 som förväntas kosta 600 miljarder Tsh, samt förberedelser för fotbollsturneringen AFCON kostar minst 200 miljarder Tsh.

5 000 miljarder Tsh kommer att gå till lånebetalningar.

Totalt är budgeten på nästan 50 000 miljarder Tsh, en ökning med 11,2%. Skatter och avgifter beräknas dra in 34 600 miljarder Tsh, Övrig finansiering består av bistånd (5 130 md), lokal upplåning (6 600 md), och utländsk upplåning (3 000 md). *13/3 Daily News*

Amerikansk mat förklaras säker

Statistikmyndigheten förklarar att amerikansk mat (bl.a. ris som kommer som matbistånd) genomgår sedvanliga kontroller och är säker. Uttalandet kom efter att man på sociala plattformar ifrågasatt kvalitén. USA har i samarbete med Global Communitys donerat ris, bönor och solrosfrö till mer än 300 skolor i landet. Man planerar också stöd för skolträdgårdar och projekt för att ta tillvara regnvatten.*18/3 Daily News*

Geotermisk energiutvinning

Experter från över 70 länder har träffats i Mbeya för att diskutera metoder för att utvinna geotermisk energi. I april är starten planerad för Ngozi Geothermal Project i Rungwe-distriktet i Mbeya-regionen. Projektet skall utvinna 30 MW i första fasen, vilket senare skall höjas till 70 MW. Man

Chefen för Bank of Tanzania uppmanar turisthotellen att inrätta växlingskontor för att minska svartväxling.

ser det här som en miljövänlig energisatsning. *21/3 Daily News*

Hotell får växla utländsk valuta

Bank of Tanzania uppmanar nu alla turisthotell med minst tre stjärnor att inrätta växlingskontor för att öka servicen för turisterna och minska svartväxlingen.
Den tidigare reglering från 2019 krävde bl.a. ett kapital på 1 miljard Tsh, vilket gjorde det svårt för inhemska affärsmän. Den nya regleringen sänker kravet på kapital till en halv miljard för lokala entreprenörer. För turisthotell fordras endast ett kapital på 200 miljoner Tsh (c:a 840 000 kr).

BoTs chef Emanuel Tutuba meddelade att åtgärderna var ett led i att minska svartväxlingen och försäkra sig om ökad statlig tillgång till utländsk valuta, speciellt amerikanska dollar. För närvarande finns 37 banker med 900 kontor där man kan växla utländska valutor, plus 96 fristående växlingskontor i landet. Trots detta är servicen inte alltid lätt att använda, särskilt under kvällar och helger. *24/3 Daily News*

Minskande import

Årsvärdet av importen minskade till 16 miljarder US$ t.o.m. slutet av januari p.g.a. att varuimporten minskade, speciellt genom sänkta priser på oljeprodukter. Annars ökade importen av maskiner, bilar och vete.

Mangi Meli, kung i Chagga-riket kring Moshi, avrättades av tyskarna år 1900.

Planerings/investeringsminister Mkumbo och finansminister Nchemba hjälptes åt att presentera nästa års budget i parlamentet.

Betalningsbalansen t.o.m. januari visade på ett underskott på 1,50 md US$, högre än förra årets 1,27 md US$ beroende på högre låneräntor. *29/3 Daily News*

Nytt avtal för snabbussarna i Dar?

Det ser ut som om ett Abu Dhabi företag, ENG, kommer att stå för snabbussarna i Dar (DART) i fortsättningen. Sedan 2017 har man letat efter en privat samarbetspartner i ett Public/Private Partnership. ENG vann upphandlingen och det är aktuellt med ett tolvårskontrakt. Antalet bussar kommer att öka från 90 till 177. UDART som för närvarande sköter trafiken fortsätter köra de rutter som inte trafikeras av snabbussarna. *2/4 Daily News*

.

Naturgasanvändning skall öka

På en fråga i parlamentet om gastillgång i Dar es Salaam svarade ministern att en utredning om efterfrågan på gas, och utbyggnad av gasnätet, pågår. Men utbyggnaden pågår, 880 hus är nu inkopplade, av 10 000 som planeras. En större gasledning om 12 km är lagd från Mwenge till Mbezi, och sex hotell samt två industrier är nu inkopplade i Mbezi-området.

Några ledamöter hade farhågor att höga kostnader skulle hindra landsbygden att utnyttja gas för matlagning, men enligt regeringen finns planer även för landsbygden. *5/4 Daily News*

Skyfall och översvämningar

Långvarigt regn har resulterat i stora översvämningar, speciellt i södra delen av landet. Ett 50-tal personer har dött i bl.a. Arusha, Dar, Geita, Iringa, Lindi och Mbeya.

Värst drabbade är Kustregionen (Rufiji och Kibiti distrikten) samt Morogoregionen. Enligt regeringens talesman har området kring Rufiji en lång historia av översvämningar, men regeringens bygge

av tre dammar i floden kommer att förbättra situationen på sikt.

Nödhjälp har skickats, innefattande mat, tält och myggnät.*15/4 Daily News*

Elransonering i Rukwa

Sedan länge har invånarna i Sumbawanga i Rukwa-regionen fått sin el från vattenkraftverket Lunzua i Zambia. Men nu råder torka i Zambia och man måste ransonera elen från vattenkraftverken. Elransoneringen berör distrikten Nkasi och Kalambo förutom Sumbawanga. *17/4 Daily News*

Turkisk doktorshatt för Mama Samia

Ankara universitet har gjort Mama Samia till hedersdoktor i ekonomi för hennes exemplariska ledarskap på de sociala, politiska och ekonomiska områdena. Ceremonin ägde rum under ett fem dagars statsbesök på inbjudan av Turkiets president Erdogan. *17/4 Daily News*

Fortsatt regn och översvämningar

Åtminstone 155 döda har registrerats hittills i Tanzania medan regnet öser ned över Östafrika. Mer än 200 000 människor och 51 000 hem har drabbats. Även Kenya och Burundi har drabbats

Enligt premiärminister Mjaliwa har El Nino förvärrat årets regnsäsong och vägar, broar och järnvägar har skadats. Skadorna har förvärrats av miljöförstöring som avskogning, olämpliga jordbruksmetoder och avbetning. *25/4 Al Jazeera*

Denna teckning är från 2022, men problematiken är fortfarande aktuell. Förflyttningar görs fortfarande, från Ngorongoro, Serengeti och Mkomazi parkerna.

Om swahili och Abdulaziz Lodhi

I december 2023 besökte Professor Emeritus Abdulaziz Lodhi Tanzania för att delta i flera möten och seminarier. Hans livslånga engagemang för swahili har uppmärksammats. Här hans egna ord till några bilder och lite om honom själv.

Swahili Institutet i Zanzibar

Maalim (”läraren”) Amour Abdallaih Khams och jag är de sista levande medlemmarna av teamet som startade Swahili Institutet i Zanzibar 1978 (Taasisi ya Kiswahili na Lugha za Kigeni/Institute of Kiswahii & Foreign Languages). Jag var huvudtalare vid 40-års firandet i december 2018 när dåvarande Tanzanias vicepresident Dr Samia Suluhu Hassan var där för att öppna konferensen. C:a 400 deltagare från hela världen var där. (By the way, Tanzanias President ”Mama” Samias mormors morfars föräldrar var från ön Cutch i nordvästra Indien. Han hette Jaku Kondo Kumbhar. Många Shirazi i södra Unguja har Cutchi-påbrå. Min mor hade avlägsna släktingar där.)

En av grundarna av Afro-Shirazi Party, Sheikh Thabit Kombo som var Party Secretary i 25 år, hans morfar var Abdulrehman Peremende som härstammade från Cutch, och en av Sheikh Thabits fruar var också av Cutchi ursprung. Hennes son, Mahmoud Kombo, är f.d. turistminister och numera ambassadör i Rom. Hans mor var min syster Mariyams bästis. Sheikh Thabit Kombo och Zanzibars första president Sheikh Abeid Amani Karume var min morbror Ustaad Mitus barndomskamrater. Karumes fru Mama Fatuma och Karumes mor var arabiska och hans far var Cutchi. Alltsedan revolutionen 1964 har det funnits en Cutchi-minister i regeringen i Zanzibar och alla dessa har varit från Makunduchi där Sheikh Thabit kom ifrån och där Mama Samia härstammar ifrån. Som barn talade jag Kimakunduchi/Kikae dialekten eftersom vi ofta bodde i Jambiani, Kizimkazi och Makunduchi under skolloven.

Swahiliinstitutet i Dar

Taasisi ya Taaluma za Kiswahili (Institute for Kiswahili Studies) Dar es Salaaam University, Seminarium om Kimjini under-dialekten av Zanzibar Stone Town, den 4 december 2023, med swahili MA- och PhD-studenter och ett par lärare. Vi diskuterade också om den pågående debatten om att återinföra engelska som undervisningsspråk på secondary schools. Över- och medelklassen plus stadsbor vill ha engelska, medan resten vill ha swahili. AZAM TV var också där och filmade.

Baraza la Kiswahili

På den 7:e årliga Baraza la Kiswahili Zanzibar (National Kiswahili Council of Zanzibar föreläste jag om Zanzibar Stone Town och underdialekten Kiunguja Mjini (Kimjini) den 10 dec 2023. Ingen annan har forskat om den dialekten som är mitt modersmål. Den innehåller många fler orientaliska element som uttalas som på arabiska/persiska/indiska språk, har semantisk aspiration, stavelsen mu- uttalas alltid som m-, klara likvida /l/ och /r/ o.s.v.

Shaaban Robert Award

Lite om Shaaban Robert utmärkelsen som delas ut på nyårsdagen, Maalim Shaaban Roberts födelsedag. Maalim Shaaban, (poet/novellist/essayist etc) föddes den 1 januari 1909 och avled den 22 juni 1962. Han fick sitt mellannamn efter den tyske plantageägaren Roberts i Tanga. Shaabans far arbetade på plantagen som förman och Shaaban var den första pojke som föddes där. Shaaban förkortade namnet Roberts till Robert när han började skolan.

Shaban Robert betraktas som The Father of Modern Swahili.

Shaaban Robert Honorary Award delas ut av ”Waungwana” (de lärda) på Muslim University of Morogoro, MUM, grundat 2022, där nästan hälften av studenterna är kristna. Priset delades ut första gången den 1 januari 2023. Denna utmärkelse föreslogs av Dr Hamza Mustafa Njozi, professor i litteratur och rektor.

Följande personer och institutioner har tilldelats priset -2023:

1. Radio Tanzania Dsm
2. AZAM TV
3. Maalim Shaaban Robert (Posthumt)
4. Sheikh Amiri Sudi Andanenga
5. Ndugu Selemani Hega
6. Ndugu Paul Sozigwa
7. Prof. Abdallah. J. Safari
8. Prof. Aldin Kai Mutembei
9. Taasi ya Taluma za Kswahili, TATAKI, (Institute of Kiswahili Studies Dar es Salaam University)

För år 2024:

1. Prof. Abdulaziz Y Lodhi
2. Prof. Tigiti S. Y. Sengo
3. Prof. Ibrahim Noor Sharif
4. Prof. Kreese Kai
5. Prof. Penina Mlama-Mhando (Posthumt)
6. Ndugu Nyambari Nyangwine

Överst deltagarna i Kimjini-seminariet vid sahili-institutet i Dar es Salaam, Azizi i främre raden nära mitten. Under bild från BAKIZA-konferensen i Zanzibar.

På swahili-festivalen vid Morogoros muslimska universitet den 30 december 2023 fick jag en utmärkelse för ett livslångt engagemang för undervisning, forskning och spridning av swahili. Man firade också Shaaban Roberts årsdag. Motivering:

Shaaban Robert Award to Professor A. Y. Lodhi, 1 January 2024, Muslim University of Morogoro, for half a century of service to the advancement and teaching of Kiswahili.

Jawaharlal Nehru University

Läsåret 2014-2015 var jag i Indien som Distinguished Visiting Professor på Jawaharlal Nehru University (JNU). Jag utbildade 20 lingvister, tolkar & översättare som skulle arbeta på All India Radio, med indiska FN bataljoner i Kongo, Rwanda och Burundi, och undervisa swahili på andra universitet och även indiska diplomater som skulle till Östafrika.

Medalj från Jawaharlal Nehru University den 1 april 2015. Motivering: För livslång tjänst för undervisning, forskning, spridning av swahili och relaterade studier.

Lite om mig själv

I maj 1966 började jag på Dar es Salaams universitet, 20 år gammal, lättviktsboxare på 72 kg, efter ett års nationell tjänstgöring i norra Zanzibar.

Jag skulle gå i Militärhögskolan för att utbildas till 2:a löjtnant men mina föräldrar protesterade häftigt. Tja, istället kan jag nu berätta alla dessa historier från mitt liv med swahili. Tack den Allsmäktige Allah! Jag skulle med största sannolikhet ha gått med i en rebellgrupp av kuppmakare i Zanzibar/Tanzania, eller gått med för att befria Moçambique och Angola och kunde ha blivit ihjälskjuten för länge sedan.

Ja, för 58 år sedan! Jag var en lättviktsboxare i Dar es Salaam TTC och är fortfarande i kontakt med vår gamla tränare Mr Abdul-rab Ben Daar som bor i Abudhabi och var lättviktsmästare i Tanzania under 60-talet.

Vi har alla spännande historier att berätta om våra långa resor till nya adoptivhem där vi nu är rotade med barn och barnbarn.

Vad sägs om min officersmustasch? Min mamma gillade den inte. Hon sa att även katter, råttor, kackerlackor och liknande hade mustascher!

Men under åren 1966-68 arbetade jag med ANC och FRELIMO i Dar. Under januari - augusti 1968 bodde jag med min äldre bror Latifs familj mitt emot

Mina förfäders hus i Shangani, Zanzibar Stone Town. Det brukade vara vitkalkat med gröna dörrar och fönster.

FRELIMOs kontor och vi umgicks mycket med FRELIMO-ledare som Samora Marcel och Joakin Chissano som båda senare blev presidenter i Moçambique. Jag undervisade också i swahili och engelska i fem månader som volontär i kvällsklasserna på Army Secondary School för soldater som bara hade grundskoleutbildning. Vi frivilliga lärare fick ingen lön men vi kunde äta middag med officerarna i deras matsal.

Jag kunde ha blivit en Officer och Gentleman; nu är jag bara en gammal herre i vissas ögon. De flesta på gatan ser mig, om de överhuvudtaget lägger märke till mig, som en icke-europeisk invandrare, en flykting eller någon sådan, kanske en brottsling från Mellanöstern eller Latinamerika, som utnyttjar välfärdssystemet. Fortfarande hemma i Zanzibar är jag någon som de kallar mig vid mitt namn!

Det finns en moské i närheten byggd 1822 dit de brukade gå för böner. Familjerna till Mzee Tipp, Shariff Maziwa och andra aristokrater från Barwani, Kharusi, Riyami samt Marhubi och Mugheiri-klaner hade sina hus runt vårt. Min manliga förfader, som anlände till Östafrika 1822, Ismail Khan Lodhi med ursprung i Delhi var chef för sultanens livvakt.

FRELIMO grundades i Tanzania 25 juni 1962, med Samora Machel och Eduardo Mondlane som ledare. Tolv år senare blev Mocambique självständigt från Portugal.

Slavery and Slave Trade in East Africa

Detta är en kraftigt förkortad version av en artikel skriven av Abdulaziz Lodhi, professor emeritus vid Uppsala universitet. Artikeln i sin helhet var införd i Slavery, Resistance and Abolitions: A Pluralist Perspective, 2020, s. 91-108, UNESCO, Paris.

Traditionally, most societies in Africa, many with divine kings and strict hierarchical forms of government with local chiefs at village level, kept slaves as body guards, tax collectors, domestic servants and farm workers. They were an important indicator of power and wealth. They were seldom sold as chattels (lösegendom) but could be given away as gifts to others in position. However, with the discovery of the Americas and the European need for increased cheap labour, the character of African slave ownership changed when Europeans introduced the Atlantic Slave Trade and escalated slave raids and enslavement of Africans and their forced migration for use in the Americas.

After 1729 when the Portuguese were ousted from the Swahili coast by the Omani fleet, Arab, Iranian and Indian settlement increased in East Africa and the slave trade expanded far into the interior of East and Central Africa and became more organized. People of different nationalities – Africans, Arabs, Iranians, Indians and Europeans – were all involved in the trade in slaves from the interior of eastern Africa, as well as transporting ivory, rhinoceros horns, hides, copper and precious stones to the coast.

The most famous trader of all in East Africa during the second half of the 1800s was Tippu Tip (Hamed bin Muhammed Al-Murjebi), a Zanzibari Swahili of African-Arab parentage, whose grandmother had been a slave. Tippu traded mostly in ivory, and he owned several hundred slaves as porters to carry the ivory and also work as his soldiers, guards and various functionaries in the caravans. He seldom sold any slaves.

Tippu Tip, or really Hamed bin Muhammed Al-Murjebi.

The abolition of the Slave Trade and Slavery

In the 1780's the Quakers (Religious Society of Friends in England) under Granville Sharp started their long and intensive campaign to abolish slavery and slave trade. The abolitionists led by William Wilberforce, tirelessly lobbied public opinion and Parliament in London and also got involved in the question of Resettlement of Freed Slaves in Africa. Concerning East Africa, the missionary explorer Dr. David Livingstone proposed the 3 C's (Colonization, Christianity and Commerce) as the only way of ending slavery and slave trade. He campaigned for an immediate takeover of the territory where slavery was practiced, thus encouraging imperial ambitions in eastern Africa.

Since the first Anti-Slave Trade Treaty of 1822, international opinion against the East African slave trade had been mounting, and after a long confrontation with the European abolitionists and many threats from the British, Sultan Seyyid Barghash of Zanzibar signed a treaty on June 5, 1873, that made the slave trade finally illegal in his dominions. But the legal status of slavery, which was originally also a common African institution, was not abolished until 1909 in Zanzibar (1904 in British Kenya and 1919 in Tanganyika after Germany lost the WW1 and Tanganyika became a British Trust Territory).

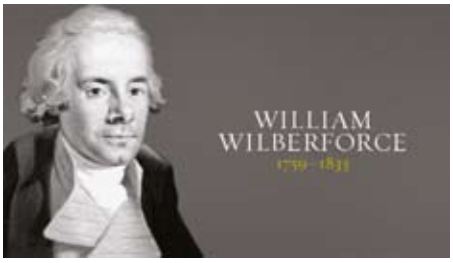

William Wilbeforce above and David Livingstone, both for ending slavery.

Abolition of Slavery in Zanzibar

After 1890, slaves in Zanzibar could buy their freedom but few could afford to do so. (Plantation slaves had 1-3 days a week free to do their own work, cultivating their own plots or working for others to earn cash.) In 1897 the government agreed to pay compensation to slave owners for manumission (frihetsgivande) of male slaves while concubines were to become legal wives and their children legitimate. But slaves wanting freedom had to apply formally to a court, and since most plantation slaves were illiterate or simply ignorant of the laws, only 4 278 slaves became free. The vagrancy laws (which demanded every inhabitant of the islands to have employment, home, etc.), intimidation from some slave owners and the wish among many slaves to retain the 'right' to cultivate plots on plantations also hindered many from becoming free. But the status of slavery was finally abolished in 1909 and compensation for freed slaves could not be paid after 1911. Formally, altogether 17 293 slaves were freed in Zanzibar for a total of £ 32 502 as compensation to the owners. The number of concubines, slave children and aged slaves automatically be-

Sultan Seyyid Barghash of Zanzibar signed a treaty to make slavery illegal.

coming free must have numbered several thousands. In the place of the closed slave market in Zanzibar Town (Kijiweni/Stone Town), Bishop Edward Steere built the large Anglican Cathedral.

However, a slave could be given freedom by his owner of the owner's free will long before the institution of slavery came to be finally abolished. If a slave had lived and behaved to the satisfaction of the master for a long period, especially if he were holding an important position in the master's household, the master wrote him a document of freedom. The ex-slave/freed man (mhuru) and the master (bwana/mwinyi) each kept a copy of the document. A master would grant freedom to his slaves when he, the master, had grown old and wanted to thank God and get His reward. Some masters would grant freedom before going on the pilgrimage to Mecca, or when they returned from Mecca.

Contrary to the horrors associated with the Atlantic Slave Trade, and the brutal punishments inflicted on disobedient slaves especially on the plantations in the Americas, or runaway slaves, domestic slavery in East Africa and the Indian Ocean world in general, is known to have been comparatively benign. This may explain why no mass uprising by slaves occurred in Zanzibar and, contrary to British, Arab and Indian fears, the emancipation of slaves did not result in lawlessness and the disruption of the plantation economy. In fact, during the years following the abolition of slavery, clove and coconut production rose and the prosperity of Zanzibar did not seriously decline.

The Squatter System

A freed man/former male slave, mhuru/hadimu (plural wahuru/mahadimu), was made a brother or a son by the former master, and the former female slave a wife, sister or daughter. Thus the descendants of the freed slaves continued to be attached to the Muslim households of former slave owners, well integrated in the extended family, and today they cannot be distinguished as a separate community, except for those who were converted to Christianity by the European Missions. The great majority of ex-slaves carried on their old employment or took out plots in the "no-man's lands" between the Arab plantations and the Shirazi settlements. Those who stayed on, or moved into, the shambas (plantations), became 'squatters'. The system of squatting had much in common with the institution of slavery on the plantations. Customarily, squatters could build houses on the shamba and plant food-crops (including banana plants which were not considered trees). Squatters were expected to help the owner to pick the cloves at harvest time for a small payment. Squatters did not pay rent, nor did they share their own crops with the owner; and they could not be expelled from the shamba except when there had been a breach of personal relations between owner and squatter. The squatter did not have any economic obligations to the shamba owner. Some owners allowed their squatters to plant fruit trees such as mango, lime, lemon, pawpaw, bread-fruit, jack-fruit and tropical apples. The squatter looked after these plants and picked the fruits. Both the owner and the squatter had an equal share of the produce.

Squatters were in fact referred to as wasimamizi (overseers of the plantations) as relations between squatters and owners had been generally good. However there were times of tension, e. g. in the period 1957 -63, Arab and Indian landlords had strongly expressed their wish to dispense with the squatter system and replace it with total wage lab our to cultivate trees and cash-crops such as chilli and black pepper.

The squatter-landlord relationship based on the old slave-master system continued with varying degrees of bondage and attachment for more than half a century until 1964 when the republican revolution changed the social equilibrium.

***

Topmost slaves being transported, below Zanzibar female slaves, at the bottom ivory that has been transported by slaves. Photos from the Stone Town Slave Museum.

En liten bok om Zanzibar gavs ut första gången 1979 och var den första mer gedigna presentationen på svenska, av öriket vid Östafrikas kust. När den nu ges ut för andra gången, 2023, är den fortfarande den mest fullödiga presentationen av Zanzibar som finns på svenska. Den skrevs med en blandning av historiska översikter och personliga betraktelser och ska givetvis läsas med dessa glasögon på, att det är över 40 år sedan den skrevs.

Bakom boken står Abdulaziz Y Lodhi, Anette, Gunnar och Lena Rydström, samt Benkt Öberg,

Boken finns också på engelska med titeln A small Book on Zanzibar. Böckerna kostar 170 kr per ex inkl porto inom Sverige.

Mythes on slavery in Zanzibar

Abdulaziz Lodhi has on many occasions been annoyed by local assertive guides in Zanzibar Stonetown impersonating expertise giving false information, and most of them being Christians from the mainland.

I have written a little on the small cellar/basement at the Anglican Cathedral which is erroneously shown to both domestic Tanzanian and foreign tourists as a former dungeon for keeping slaves - basements are not part of the East African coastal architecture, and particularly in most of Stone Town, Zanzibar. The low ground level can impossibly permit building of basements. In some large buildings belonging to established merchant houses of the past, the ground floor usually in the front part of the building was raised from the street level for protection against rainwater flood which allowed some rooms to be built a few steps going down from inside which were used as a store for keeping valuable goods such as ivory in close proximity to the merchant. Sometimes domestic servants and guests also had their sleeping quarters there. And if slaves were to be locked in there, as Ms Yasmin Alibhai Brown, the well-known BBC journalist, was misinformed about, that it had been so in the home of Tippu Tip, the famous slave-owner, ivory trader and one-time Governor of Eastern Congo (and I respect her as a good journalist), how many slaves could have been accommodated there in Tippu Tip's small basement?! And why in the home of the owner when there were enough proper camps outside the town to house them?

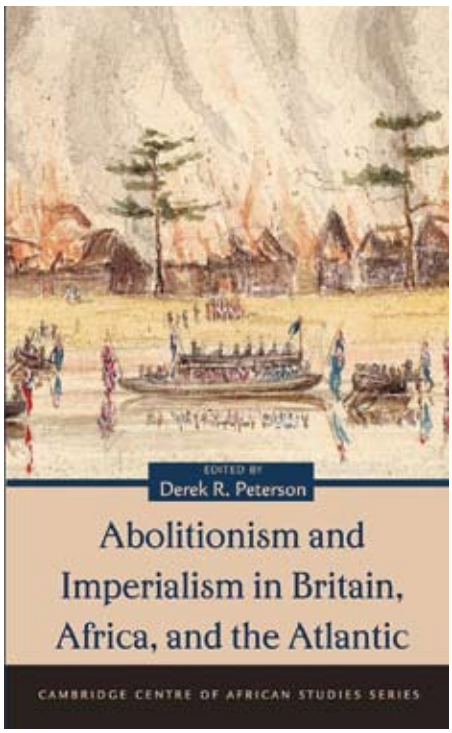

The Anglican Cathedral cellar

The cellar at the Anglican Cathedral in Stone Town Zanzibar is a direct consequence of the tall church building itself - the higher the building structure, the deeper the foundation walls which become the basement. This is extremely common in many countries, but certainly not in Zanzibar.

Slaves in East Africa were not kept in dungeons or caves like that! There was no reason to do that nor was it practically possible.

Professor Jonathon Glassman (of Dept. of History, Northwestern University, Evanston, Illinois) has a detailed commentary on these highly and falsely publicized "slave chambers" in Santa Monica's basement in Stone Town, Zanzibar, in his chapter on Zanzibar in *Abolitionism & Imperialism in Britain, Africa and the Atlantic* (Edited by Derek R. Peterson, Ohio University Press, 2010). His detailed description and subtle arguments should be read by all Zanzibaris! I could not have written a better and more balanced text on the subject. It should be sent to the authorities in Zanzibar and somebody should translate it in Kiswahili for the Zanzibaris and other East Africans to read in the language they understand better than English. Round the year, thousands of tourists, including large organized groups from Tanzania Mainland, come to Stone Town and visit the Anglican Cathedral there and are fed with all misinformation about the history of Zanzibar in particular, and the history of East Africa in general!

The myths live on

I had sent my brief comments on this basement, soon after Yasmin Alibhai Brown's somewhat criticized BBC programs on Zanzibar in July 2009, to some contacts and a couple of East African discussion groups online; and already about 20 years earlier I had spoken with decision makers in Zanzibar about this, lakini wapi? (= but to no avail!) I had later discussed this at length with Dr. Abdulrahman M. Juma of the Zanzibar Museum & Archives when he was with us in Uppsala to do his PhD program in archaeology. (He is currently Professor of History and Assistant Vice Chancellor at the Muslim University of Morogoro). Zanzibar tax authorities and the tourist sector are capitalizing on this colonial falsification which is perpetuated by the Church with the silent approval, and at times open active support, of the political establishment.

Caves

To my knowledge, there are only two reported cases of some slaves having been hidden at Mangapwani cave in Unguja and Shimoni caves south of Mombasa after export of slaves from East Africa was forbidden by the Treaty of 1822 between Zanzibar and Britain. In the Mangapwani Cave, hardly 10 persons can stand at one time! It was in the capitalist interest of the traders that all their slaves were kept well-fed, clean and healthy to get a good price and better realization of their heavy investments. Afro-Oriental slavery and slave trade were like that, contrary to the European Atlantic system of slavery and slave trade which throughout history has treated slaves as cattle! This however, does certainly not make East African slavery more palatable. We have to condemn it vigorously! And without belittling at all this horrible phenomenon, we have to give as balanced a historical narrative as possible.

The Anglican cathedral in the Stone Town of Zanzibar, The foundation stone was laid by the colonial bishop Edward Steere in 1873.

Olof ”Olle” Wallin

Olle Wallin dog den 1 november 2023, 85 år gammal.

Två år i Tanzania från 1969 till 1971 startade en livslång kärlek till landet och ett engagemang för en mer solidarisk värld och rättvisare handel. Olle växte upp med två bröder och en ensamstående mamma i Bromma. Efter studier på handelshögskolan läste han pedagogik och började arbeta på Carlforsska skolan i Västerås där man tog emot studenter från Tanzania. Det var början på Olles livslånga internationella engagemang. Han återvände till Tanzania flera gånger och arbetade bland annat för Forum Syd.

När familjen kom hem från Tanzania 1971 startade han tillsammans med några andra eldsjälar Tanzaniaimport och började importera varor från Tanzania. De första sändningarna av Africafe packades i barnmatsburkar hemma i Olles och Mariannes kök. Föreningens arbete ledde till slut till att Konsum tog in Africafe i sitt sortiment. Under många år hade Tanzaniaimport en stående sida i Habari.

Olle var en stor folkbildare och via arbetet på Marieborgs Folkhögskola och ABF tog han fram flera utställningar bland annat ”Karibu-utställningen” som turnerade runt på bibliotek och andra platser.

Engagemanget fortsatte hela livet med kurser, utställningar, föreläsningar och en rullande fairtradebutik, till att han serverade Africafe på sitt äldreboende. Han trivdes nog allra bäst när han fick åka runt till olika folkhögskolor och prata om en rättvisare världsordning.

Olle hade också ett stort engagemang i sitt lokalsamhälle, först i Kolmården och senare i Stallarholmen, Hedemora och

Övermorjärv. Han följde utvecklingen, läste tidningar och klippte ut.

Olle efterlämnar sig maka Jannat, barnen Malin, Johan, Mwija och Zawadi.

Malin, Johan och Lars för Habari

Katarina Beck-Friis

Den 11 mars avled Katarina Beck-Friis 86 år gammal. Hon var bibliotikare och började sin karriär i Västerås men kom snabbt att börja arbeta i Östafrika. På 60-talet som lärare på biblioteksskolan i Kampala.

Under Nyereres tid byggdes bibliotek i flera regionhuvudstäder i början av 70-talet. Katarina var då bibliokarie på biblioteket i Kigoma. Då som gift med Gunnar Lindgren. De fick inte så många år tillsammans då han dog redan i mitten på 80-talet. År 1981 var Katarina bibliotekarie på Muhimbilisjukhusets medicinska bibliotek i Dar es Salaam.

Katarina var en klippa i Svetan där hon var en myckt bra ordförande, strukturerad och målinriktad under några år i slutet av 1980-talet.

För att bistå den ökande mängd gatubarn som hade börjat samlas i Bukoba och andra orter i Kageraregionen, i spåren av bland annat HIV/AIDS-epidemin, startades 2003 en lokal organisation, Tumaini Children’s Center, i den lutherska kyrkans regi. Det övergripande målet med Tumaini var först och främst att barnen på gatan skulle återvända till sina familjer eller andra släktingar och att de skulle kunna gå i skolan. Den tidigare missionären och eldsjälen Debora Brycke såg till att en arbetsgrupp bildades i Sverige för att hjälpa Tumaini med att söka finansiering. Katarina var en av deltagarna i arbetsgruppen, som så småningom kom att knytas till Svetan. Tumainiprojektet låg henne varmt om hjärtat och hon hade många personliga vänner där som hon brevväxlade med, varav några också fick möjlighet att besöka Sverige, som en form av vidareutbildning.

Tillsammans med Maria Jerkland Åberg besökte Katarina Tumaini i Bukoba på uppföljningsresor fyra gånger, vid den senaste resan 2013 deltog också barnläkaren Jessica Sverndal.

Under många år var Katarina en mycket uppskattad medlem i Habariredaktionen, bland annat som skarpsynt korrekturläsare. Redaktionsmöten i samband med utskick av Habari, stoppa i kuvert, ev istopp, adressering och frimärkning, gjordes hos redaktionmedlemmar i ett rullande schema. Utskicket av julnumret var särskilt trevligt. Det gjordes hos Katarina uppe på Nybyhovsbacken med glögg och soppa under många år, tills hon inte längre orkade.

Under Lars Askers tid på länslantmäterikontoret i Stockholm reducerades biblioteket radikalt i samband med en flytt till nya lokaler i Liljeholmen. Lars kunde då överlämna böcker som fyllde upp en del luckor i Svea hovrätts bibliotek där Katarina då arbetade.

Katarina var mycket naturintresserad. Hon plockade gärna svamp, ofta i Kolsvatrakten i Västmanland. Där delade Katarina i ett tjugotal år sekelskiftetstorpet Luxbo med Folke och Anita Strömberg, båda Svetan- och Habariklippor.

Under uppföljningsresorna till Tumaini visade hon prov på sina utmärkta kunska-

per om fåglar, inte minst de många olika granna, tropiska fåglarna i Bukoba.

Även om Katarina var bibliotekarie ut i fingerspetsarna och läste väldigt mycket, så var hon också konstnär. Särskilt efter pensioneringen målade hon i olja och akvarell och experimenterade gärna med linoleumtryck och andra tekniker.

Katarina var engagerad i Svenska kyrkan och deltog ofta i gudstjänster och andra aktiviteter. Under flera år var hon kyrkvärd i den vackra Uppenbarelsekyrkan i Hägersten församling. Samma kyrka där hon sedan kom att begravas.

Maria Jerkland Åberg
och Lars Asker

Möjligt att utrota malaria

På den pågående vetenskapskonferensen AAAS i Denver, USA, hyllas de nya vaccinerna mot malaria som ett av de viktigaste vetenskapliga genombrotten på senare tid. Studier har visat att de två vaccinerna Mosquirix och R21 inte bara minskar förekomsten av malaria, utan också dödligheten. Varje år tar malaria fler än 600 000 människors liv, av vilka en övervägande majoritet är barn under fem år.

Adrian Hill leder den grupp vid The Jenner Institute vid University of Oxford som ligger bakom ett av vaccinerna, R21, som visat sig vara särskilt effektivt bland spädbarn. – Om vi lyckas vaccinera spädbarnen minskar förekomsten av malaria med 78 procent.

Tack vare vaccinerna, tillsammans med andra åtgärder mot sjukdomen, tror han att malaria kan vara utrotat inom tio år.

– Vi har visat att R21 är effektivt. Men den stora fördelen med R21, till skillnad från Mosquirix, är att vi kan tillverka det för halva kostnaden. Dessutom kan det lättare tillverkas i stora volymer. Att vaccinet går att tillverka i stora mängder är viktigt, säger han, för om malaria ska kunna utrotas måste det göras relativt snabbt.

– Men det förutsätter att resten av världen vill det. För någon måste betala för vaccinet och vaccineringarna och alla andra åtgärder som det kommer att krävas.

För kostsamt lär det bli. Varje år föds det runt 40 miljoner barn i malariadrabbade områden. Priset för en dos av R21 är satt till 3,9 dollar, motsvarande 40 svenska kronor, samtidigt som varje barn kommer att kräva fyra doser.

I mitten av 2024 kommer R21 att finnas tillgängligt i större mängder, har den indiska tillverkaren uppgett. Samtidigt har de första massvaccineringarna med det andra vaccinet, Mosquirix, redan påbörjats i Kamerun.

Johan Nilsson DN 2024-02-19

Kokiss kan få malaria på fall

Forskaren Rickard Ignell fick idén under ett fältförsök i Etiopien. Flera bybor berättade för honom att malariamyggorna ofta satte sig på husväggarna. De var tillverkade av halm och kodynga. Kanske drogs myggorna till doften av ko?

Efter att ha studerat saken kunde Rickard Ignell dra slutsatsen att det låg något i det och att kornas kiss fungerade ännu bättre.

I ett forskningsprojekt riggade han enkla myggfällor med en syntetisk doft av kossornas urin. Efteråt minskade malariafallen i byn med 60. Rickard Ignell och hans kollegor har också utvecklat nästa superdoft – en syntetisk blomdoft som är speciellt framtagen för att locka till sig malariamyggor.

Men framtida forskning hänger löst sedan regeringen beslutat att inte finansiera fler projekt inom utvecklingsforskning. Något som också drabbar forskare som jobbar med afrikansk svinpest, som Forskning & Framsteg tidigare rapporterat om.

Forskning & Framsteg 2024-02-22

Afrikansk malariaforskning

Forskarlaget Target Malaria med medlemmar från Burkina Faso, Ghana, Uganda, Italien, Storbritannien och USA är på god väg att utrota malaria. De har utvecklat en ny teknik som kan utrota myggarter som sprider malaria genom att ändra deras gener, det vill säga deras DNA. Afrika har tagit på sig ledartröjan vad gäller att utrota malaria.

GlobalBar Magazine 2024-01-03

Uganda turns to Tanzania for oil

Uganda has shifted its allegiances to Tanzania to import the bulk of its oil, signifying a crucial departure from its reliance on Kenya for oil imports. The decision follows a fallout with Kenya over its government-to-government oil deal with oil exporters from the Gulf, as well as a deadlock in attempts to register its national oil marketer in Kenya. While the move may help ensure a stable oil supply for Uganda, the success of its shift to Tanzania remains at the mercy of logistical costs.

Citizen 2024-01-26

Current account deficit halved

Tanzania's current account deficit almost halved to $782m in Q4 2023, from $1.4bn in Q4 2022. The improvement can be ascribed to a surge in the services account surplus and a narrowing in the primary income account deficit. Looking at the whole of 2023, the current account shortfall shrank to $2.3bn (2.9% of GDP) compared with $5.4bn (7.3% of GDP) in 2022.

Oxford Economics 2024-02-21

Inflation stable for three months

Headline inflation in Tanzania remained unchanged at 3.0% y/y for a third consecutive month in February. Higher price inflation was recorded in the food & non-alcoholic beverages and housing & utilities sub-indices, while disinflation was registered in the transport sub-index. Core inflation – which excludes unprocessed food, energy, and utilities items – jumped by 0.4 ppt to 3.7% y/y last month. We expect inflationary pressures to increase amid Ramadan in March and April.

Oxford Economics 2024-03-12

Higher fuel prices in March

Consumer price index (CPI) inflation in Tanzania remained unchanged at 3.0% y/y in March. Higher price inflation was recorded in the transport sub-index, while disinflation was registered in the food & non-alcoholic beverages and housing & utilities sub-indices. Transport inflation is expected to rise further this month, as motorists will have to dig deeper into their pockets due to a further increase in pump prices.

Oxford Economics 2024-04-05

BoT hikes interest rate

The Bank of Tanzania (BoT) decided to raise its benchmark interest rate to 6.0% on April 4 to stay ahead of lingering inflationary pressures on a global scale. Tanzania currently has one of the lowest inflation rates in the East African region, with overall inflation averaging 3.0% y/y in Q1. Monetary authorities currently forecast inflation

to ”remain consistent with the target” in the near term.

Oxford Economics 2024-04-05

EAC welcomes a new member

The East African Community (EAC) welcomed Somalia as the eighth member of the regional bloc at a ceremony at the EAC Headquarters in Arusha, Tanzania, on Monday, March 4. Somalia’s accession to the EAC comes more than ten years after its initial application to join East Africa’s apex intergovernmental organisation.

EAC, Arusha, 2024-03-04

Parties gear up for elections

On Friday, April 5, Tanzania’s ruling Revolutionary Party (CCM) announced several changes to its structure as it prepares for local government elections in October, while also keeping an eye on the 2025 general elections. The main opposition party is embroiled in a leadership dispute.

Arica Report 2024-03-21

Nyakanazi stad som växer

I motsats till sin svenska systerkyrka, som har slagit samman många pastorat till storpastorat, gör man tvärtom om i Tanzanias evangelisk-lutherska kyrka.

Enligt samtal med stiftssekreterare Elemerec Kigembe i nordvästra stiftet av ELCT i december 2023, utökar man nu pastoraten från 49 till 76. Strategin är att man följer med när kyrkotillhöriga församlingsbor flyttar till andra platser.

Ett sådant exempel är Nyakanazi pastorat vid vägen från Biharamulo i Kageralänet. Nyakanazi är stiftsstad i det nya västra stiftet inom ELCT vid Tanganyikasjön.

Nyakanazi kommer att bli en av de större stationerna utmed den nya järnvägen med normalspårvidd (1435 mm) från Tabora och Isaka till slutstationerna i Burundi och Rwanda - Bujumbura och Kigali.

Tågen från Dar es Salaam kommer att gå på egenproducerad el från det nybyggda Julius Nyerere vattenkraftverket i Rufijifloden samt från två nya kraftverk i Kagerafloden. Ett av dessa är kraftverket i Rusumo som kommer att ha en direktledning just till Nyakanazi. Går det efter de nuvarande planerna kommer också kraftverket i Rusumo att ge electricitet till järnvägslinjen både till Bujumbura och Kigali.

Denna järnväg kommer att transportera både passagerare och gods. Från Nyakanazi i Kageralänet går sedan stora landsvägen ner till Kasulu och Kigoma, en viktig transportled för buss och lastbil och annan persontrafik.

Erland Hillby, Uppsala

Nytt projekt mot sexuellt våld

En tredjedel av flickorna i Tanzania blir utsatta för sexuella övergrepp. Nu får Region Gotland pengar till ett nytt demokratiprojekt tillsammans med sin partnerkommun Kibaha i Tanzania. Kalix, Växjö och Lycksele är andra kommuner som får stöd till sina projekt. Internationellt Centrum för Lokal

Global Bar Magazine 2024-01-15

Åt havssköldpadda, nio döda

Åtta barn och en vuxen har dött efter att ha ätit havssköldpadda på ön Pemba, rapporterar AP. Nästan 80 personer vårdas på sjukhus. Den vuxna som dog var mamman till de döda barnen

Havssköldpadda ses som en delikatess i Zanzibar, men det är känt att djurets kött kan innehålla ett gift som är dödligt för människor.

Köttet från vissa sköldpaddor är giftigt eftersom de själva livnär sig på giftiga fiskar eller växter. Detta gör deras kött giftigt. För tre år sedan dog sju personer på Pemba efter att ätit havssköldpadda

AP 2024-03-10

OmVärlden nerlagd

Sidas tidning *OmVärlden* lades ner eller möjligen pausades vid årskiftet.

Från Om Världens hemsida:

-Vill du läsa initierade och medryckande artiklar, reportage och analyser om Sveriges internationella utvecklingspolitik och utvecklingsfrågor? …….

– Sveriges ledande nätmagasin om globala frågor.

OmVärlden ägs och finansieras av Sida men har getts ut av en oberoende redaktion. Den tidigare redaktionens uppdrag avslutades 31 december 2023. Redan publicerat material i *OmVärlden* kommer att ligga kvar på webbplatsen tills vidare men utan att uppdateras. Sida avvaktar information om anslag och prioriteringar och kommer därefter med besked om *OmVärldens* fortsatta drift.

Sida

EWB extends girls school

Girls in rural communities of the Kagera region, located in the very northwestern part of Tanzania, often face insurmountable challenges that prevent them from pursuing an education beyond primary school. It’s not just a lack of resources—it’s a lack of opportunities that holds them back.

Together with our partner organization, the Mavuno (= harvest) Project, and local authorities, Engineers Without Borders are extending Mavuno Model Girls 2:nd boarding school to enable more young girls to achieve a higher level of education. The school aims to benefit 1,800 students by 2030, featuring multiple classrooms, a library, a teachers’ office, toilets, and an electrical power system.

Why does this matter? Because an educated girl doesn’t just uplift herself - she uplifts her entire community; it will lay the foundation for a stronger, more sustainable future for entire communities.

Engineers Without Borders

.

SADC Solider Deaths in Congo

The deaths of Tanzanian soldiers raise questions about the ability of the SADC mission to defeat M23 rebels in the Democratic Republic of Congo. Three Tanzanian peacekeepers deployed to eastern Congo were killed by rebel mortar fire this week.

The SADC mission is made up of forces from South Africa, Malawi and Tanzania. They started deploying in December after DR Congo, one of SADC’s 16 members, sought support under the bloc’s mutual defense pact.

The deaths of the Tanzanian soldiers are ”very worrying,” international relations analyst Gilbert Khadiagala told DW, because it shows M23’s determination to continue their sweeping attacks across Congo’s eastern region. M23 emerged from dormancy in late 2021 taking up arms again. It has since seized parts of Congo’s North Kivu province, including several strategic towns on the outskirts of the provincial capital, Goma.

Recent flares in fighting are worsening an already catastrophic humanitarian situation in the east of the country, where over 6.3 million people have fled their homes.

Congo and many Western countries accuse Rwanda of supporting the M23 rebels in a bid to control the region’s vast mineral resources, an allegation Kigali has repeatedly denied.

Deutsche Welle 2024-04-10

No UK Tariff On EAC Cut Flowers

The UK has removed an 8% global tariff on East African cut flowers, opening a huge market for local growers.

This means that flowers exported to the UK from Kenya as well as from Ethiopia, Rwanda, Uganda, and Tanzania will enjoy a zero tariff.

The British High Commission in Nairobi said that the duty suspension will remain in place for two years, until June 30, 2026. The deal seeks to increase trade and strengthen the economic relationship between the UK and the region.

”The UK’s relationship with East Africa is rooted in mutually beneficial trade. This additional flower power will allow trade to bloom,” the UK’s Trade Commissioner for Africa, John Humphrey, said.

In 2022, Kenya was ranked as the fourth-biggest exporter of cut flowers in the world, with 6% of global exports.

Ethiopia is the second-largest cut flower producer in Africa, making up 23 percent of sub-Saharan African exports.

Capital FM (Nairobi) 2024-04-11

Zuhura Ahmad

The fight against climate change is seeing women emerge as powerful leaders around the globe, and Tanzania is no different. At the WomenLift Health conference in Dar es Salaam, Zuhura Ahmad, Program Head at the Women in Recycling Foundation in Tanzania, proudly took center stage to contribute to this crucial movement.

Ahmad, a rising activist in Tanzania’s environmental movement, is making a significant impact. The science teacher won the 2020 Earth Day contest organized by Nipe Fagio, a Dar es Salaam-based environmental organization, and was a national winner of the African Youth Initiative on Climate Change. Now she empowers women through knowledge sharing, capacity building, and skills development in waste management and recycling activities.

During her spotlight talk, she highlighted the Tanzanian women shaping climate action through innovation, eco-friendly businesses, and advocacy.

...”As the founder of She Shapes Nature, my journey started with a single question. How can we harness the intimate relationship women have with nature to catalyze lasting change?

”The answer lies in innovative solutions like seaweed farms along the coast. These farms not only combat plastic pollution but also offer a hopeful vision for the future. Women like Halima lead these farms, cultivating not just seaweed but also hope. Mangrove restoration projects spearheaded by women’s collectives act as natural barriers against plastic entering the ocean. Each planted mangrove symbolizes growth and resilience.”

AllAfrica, 2024-04-08

World Bank Railway Financing

Vital railway segment linking Tanzania’s capital, Dar es Salaam, to Isaka is set for major improvements benefitting nearly 900,000 people thanks to newly approved financing from the International Development Association* (IDA).

The $200 million financing for the second phase of the Tanzania Intermodal and Rail Development Project (TIRP-2) will improve safety, climate resilience, and operational efficiency along this railway segment.

There are currently two operational railway systems in the country covering a total of 3,682 km. These include the Tanzania railway (2,707 km), which is a meter gauge railway (MGR), and the Tanzania-Zambia railway line (975 km, TAZARA). A third system that entails a standard gauge railway (SGR) along the Central Corridor is being built in phases.

World Bank 2024-03-28

Brian van Arkadie

Brian van Arkadie, Cambridge i Storbritannien, har avlidit 88 år gammal.

Brian van Arkadie har under åren haft en lång rad vänner bland svenskar som arbetat med bistånd. Han var nationalekonom från Cambridge och kom tidigt under 1970-talet till Kampala i Östafrika. I Tanzania var han sedan med och utformade utvecklingspolitiken under president Nyerere. Han anlitades snart som ekonomisk expert för att analysera problem och reformbehov i andra fattiga länders ekonomier.

Brian var en mästare på att samla ihop och analysera de bristfälliga data som fanns att tillgå i länder som just blivit självständiga. Rapporter levererades och Brian såg till att maten kom på bordet. Hans förvärvsarbetade mor i London hade lärt honom den traditionella engelska kokkonstens grunder.

När Tanzania i början av 1980 hamnat en i konflikt med Internationella valutafonden om den ekonomiska politiken tog Sverige initiativ till medling. En internationell rådgivande grupp sattes samman och Brian van Arkadie blev dess huvudsekreterare. Så småningom lyssnade Tanzania på de goda råden.

I Tanzania blev det giftermål mellan Brian och Beatrice. Vi är många som haft glädje av deras generösa vänskap och värdskap under åren. Familjen har besökt Sverige många gånger, helst i svamptider. Födelsedagar har firats när vi delat tjänstgöringsorter runt om i världen. Familjen van Arkadie hade många boningar. De byggde sig ett stort hus i Dar es Salaam, hade ett bekvämt radhus i Cambridge och ett hus i Montemagno.

Brian van Arkadies öga för att se igenom udda ekonomier kom väl till pass vid kommunismens sammanbrott. På UD behövde vi aktuella strukturerade kunskaper om läget i de baltiska ekonomierna. En expertgrupp sattes samman och i oktober 1991 låg en gedigen ekonomisk rapport på UD:s bord. Brian van Arkadie och Mats Karlsson stod som huvudförfattare.

På senare år – innan marknaden hade pensionerat honom, som han sa – fortsatte Brian att skriva om Tanzania men också om Vietnam. Han gjorde också jämförande analyser mellan dynamiken i de ekonomiska reformerna i Asien och de svårare problemen i Afrika.

Brian var öppen och nyfiken. Han brydde sig om hur människor hade det och var ständigt beredd att lära och dela med sig av kunskap och erfarenhet.

Gun-Britt och Göran Andersson, Mats Karlsson, Börje Ljunggren och Lennart Wohlgemuth

Barnens Dag i Ihushi

Habari följer Ihushis Vänners stöd till skolor mm i Ihushi sydöst om Victoriasjön. De senaste åren har föreningen omstöpts och nu är inrättandet av en fond på gång. Här följer Lage Bergströms upprop.

Siku ya mtoto wa Ihushi är ett begrepp i Ihushi, och betyder ”Barnens Dag i Ihushi”. Med stöd från Ihushis Vänner genomfördes ett sådant ”Barnens Dag” varje år under 2010-talet. Och nu är det dags igen.

Fond till minne av Inger Wiberg

Jag vill skapa en särskild fond för Ihushis barn, till minne av Inger Wiberg som lämnade jordelivet i januari. Inger var min livskamrat och det var hon som för 25 år sedan tog initiativ till vårt samarbete med byborna i Ihushi i Tanzania. Samarbetet har varit en viktig del av Ingers liv de här åren och jag vet att hon hade tänkt ändra i sitt testamente för att skapa en sådan fond. Men ändringen hanns inte med innan hon gick bort.

Ihushis vänner och IDC

När Inger 1999 startade Ihushis Vänner till stöd och vänskap med människor i Ihushi och tre andra byar, startade Emmanuel Buguba samtidigt Ihushi Development Centre (IDC). Under de här åren har IDC varit en framgångsrik motor för utvecklingsarbete i ett område med 16,000 invånare. Emmanuel har hela tiden varit IDC:s ordförande och samtidigt en god vän till Inger och mig.

När jag berättade för Emmanuel om tanken på en särskild minnesfond i Ingers namn, blev han rörd och glad. Och han frågade om han kunde ordna ett Barnens Dag i Ihushi som en första aktivitet för fonden. Utmärkt, svarade jag, och nu har Emmanuel börjat planera en sådan dag som förhoppningsvis kan bli av i maj.

Barnens Dag

Idén med Ihushis Barnens Dag är att barngrupper från de förskolor som ingår i IDC:s förskolenätverk träffas en dag för gemensamma aktiviteter tillsammans med sina förskollärare och representanter för föräldrarna.

När Barnens Dag genomfördes under 2010-talet blev den varje gång en stor upplevelse för barnen. De kom vid niotiden på morgonen och fick först frukost, sedan en dag fylld med gruppövningar, sånger och lekar med siffror och bokstäver (= exempel på det man gör på de olika förskolorna). Sedan presenter till alla förskolegrupper – övningsböcker till barnen och textböcker, lekmaterial och bollar till förskolorna.

”Barnens Dag” ger också möjlighet att påverka föräldrar, politiker och skolchefer. De bjuds också in och får tillfälle att prata om betydelsen av bra verksamhet vid förskolorna (inte bara förvaring!). Det gör intryck att samtidigt få se barnens glädje och förskollärarnas skickliga sätt att skapa ett bra innehåll med små medel.

Senast IDC ordnade ett ”Barnens Dag” var 2018. Sedan har det har inte varit möjligt inom IDC:s egen budget, och vi från den svenska sidan har inte heller haft möjligheter att finansiera dagen. Det är särskilt transportkostnaderna som blir höga, alltså för att barngrupperna ska få hjälp att ta sig från sina egna förskolor till Ihushi-centret i tid på morgonen.

Grundplåt redan lagd

I samband med Ingers begravning var det några medlemmar som skänkte en gåva till Ihushi, till minne av Inger. Varmt Tack till er! De gåvorna blir en grundplåt till minnesfonden som vi kommer att hantera inom ramen för Sällskapet Ihushis Vänner. När boutredningen efter Inger blir klar kommer jag att föra över en särskild gåva till fonden.

Alla har möjlighet att bidra till fonden genom att sätta in gåvor på Ihushi-kontot (som formellt står i mitt namn, men som ”ägs” av Sällskapet Ihushis Vänner).

Inger Wiberg väntar på bussen under sin första Tanzaniaresa 1977, som följdes av många andra resor senare i livet, framför allt till området runt Victoriasjön.

Bidrag till fonden

-Skriv ”Ingers minnesfond” vid insättningen.

-Det går bra att Swisha till 070-4890873, eller att göra en banköverföring till

- konto 618721568 (Handelsbanken, clearingnr 6423).

Text och foto: Lage Bergström

På morgonen, i väntan på att alla ska samlas, sitter barnen gruppvis i skuggan under stora träd. De får frukost, en bit bröd och välling.